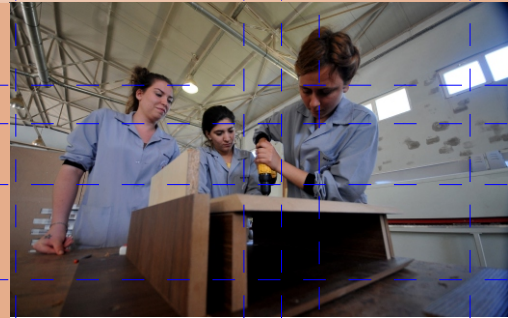
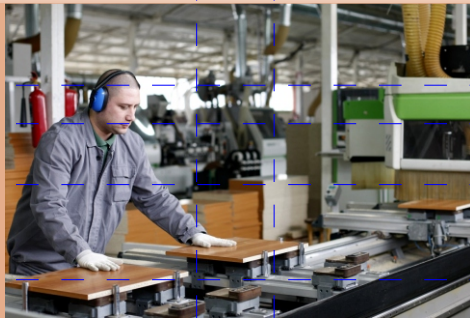
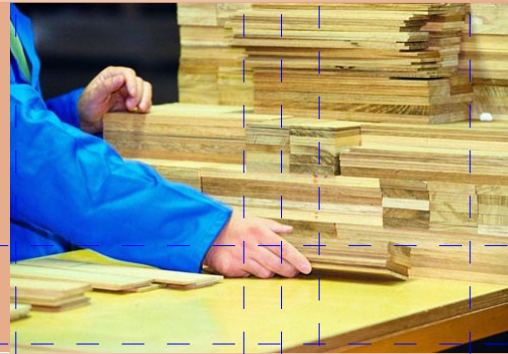
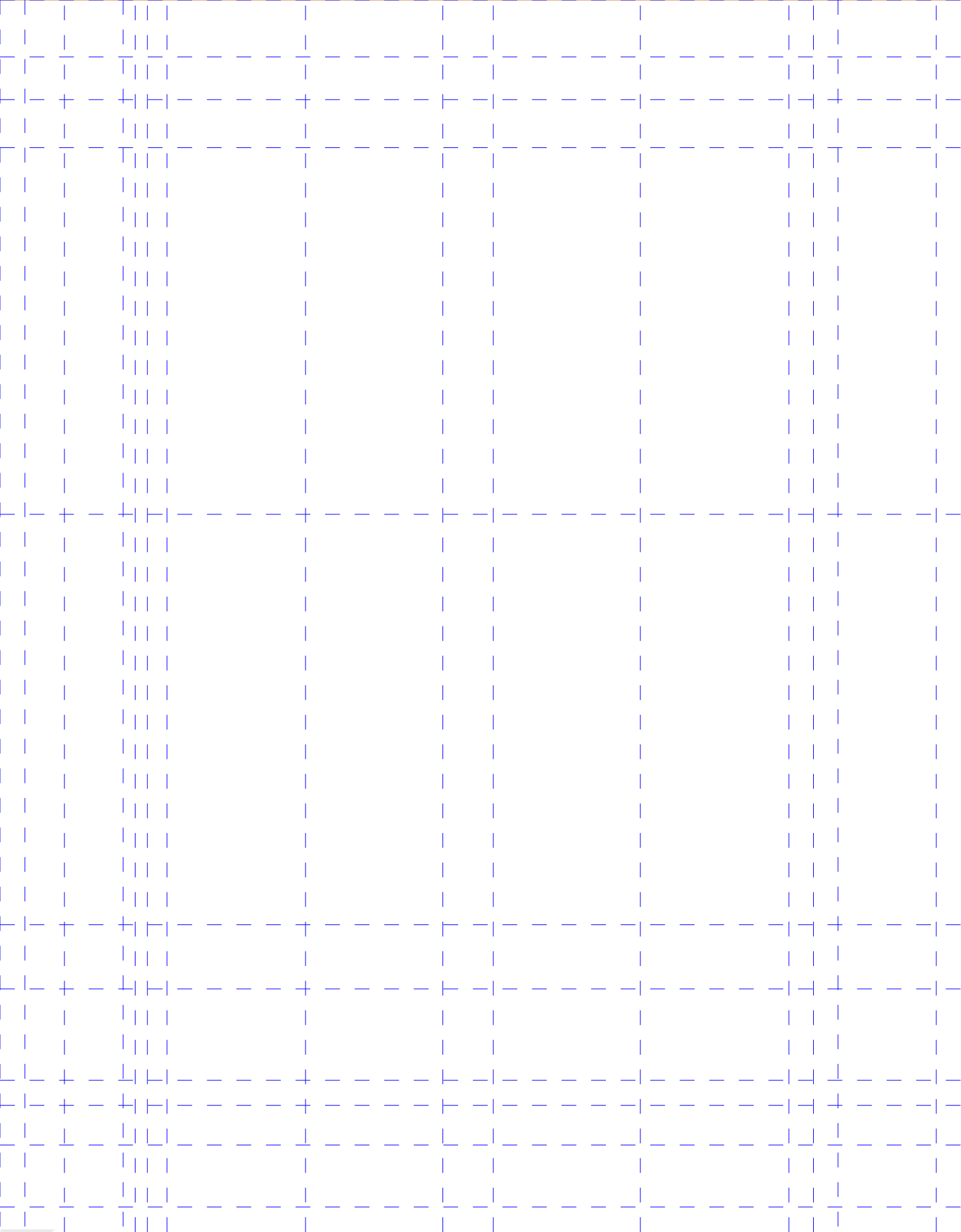

AĞAÇ ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA SEKTÖR RAPORU 2013

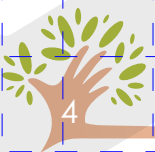
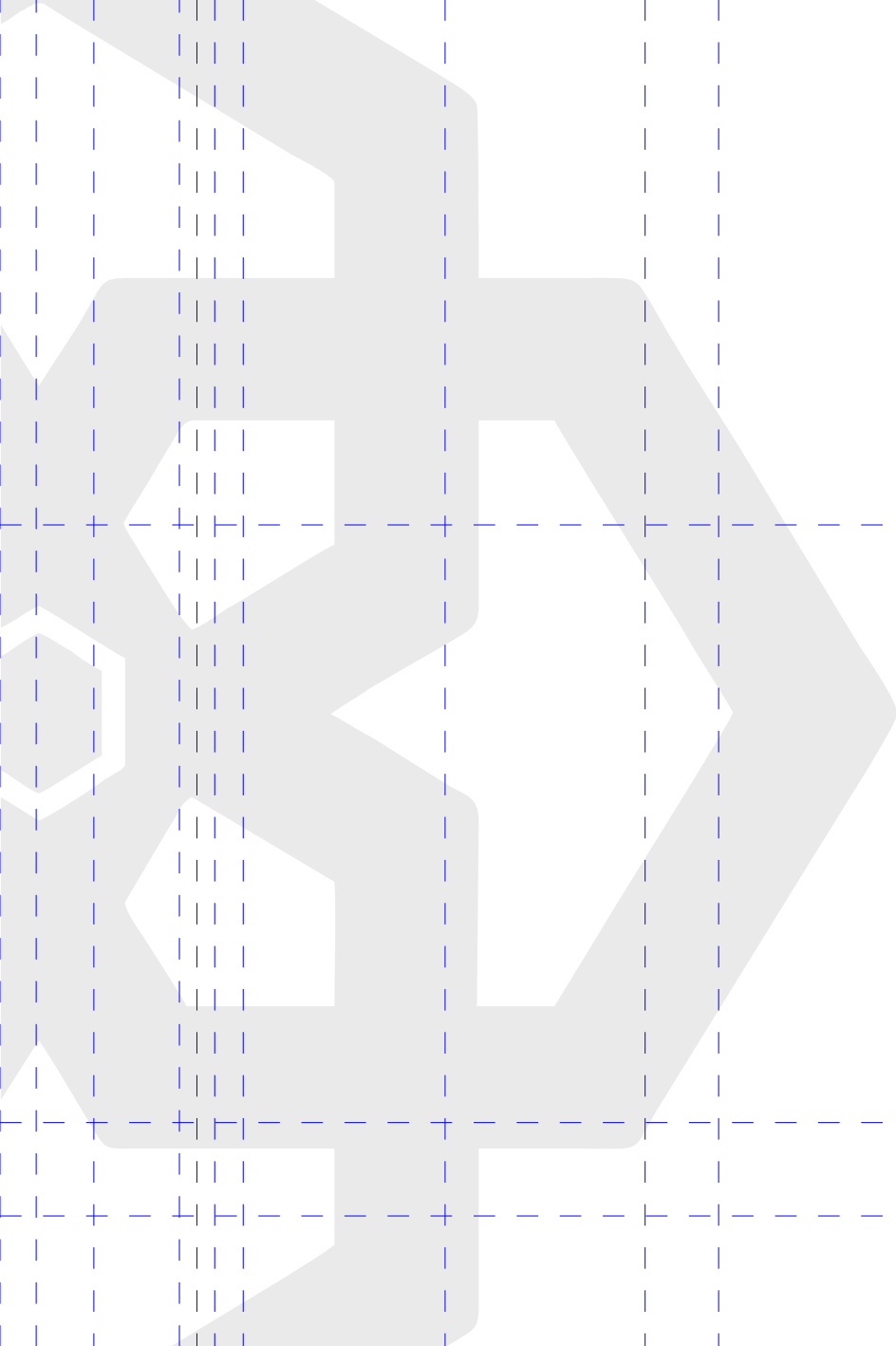
Ağaç Ürünleri ve Mobilya" Sektör Raporunun hazırlanmasına katkı veren tüm özel sektör, kamu sektörü ve sivil toplum kuruluşlarına Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı adına Teşekkürlerimizi sunarız.

Raporu hazırlayan
Barış ŞAHİN
H.Akın UĞURLU
Kübra KALDIRIM
Yasemin ÇIRAK

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ.....	4
2. GENEL TANIMLAR.....	5
2.1. Ağaç Ürünleri.....	5
2.1.1 Kereste ve Parke Endüstrisi.....	6
2.1.2. Yonga Levha ve Lif Levha(MDF) Endüstrisi.....	7
2.1.3. Kaplama ve Kontrplak Endüstrisi.....	8
2.1.4. Ahşap Yapı Endüstrisi.....	8
2.2. Mobilya Endüstrisi.....	9
3. DÜNYADA SEKTÖRÜN DURUMU.....	10
3.1 Dünyada Ağaç Ürünleri Endüstrisi.....	10
3.2 Dünyada Mobilya Endüstrisi.....	17
4. TÜRKİYE'DE SEKTÖRÜN DURUMU.....	22
4.1 Türkiye'de Ağaç Ürünleri ve Mobilya Sektörü.....	22
4.1.1. Sektörde Üretim Eğilimleri ve Üretilen Başlıca Ürünler.....	22
4.1.2 Sektördeki Kuruluşlar, İstihdam ve Ülke Geneline Dağılımı.....	23
4.1.3. Sektörün Kapasite Kullanımı.....	27
4.1.4. Sektörün Dış Ticareti.....	29
5. BÖLGEDE SEKTÖRÜN DURUMU.....	35
5.1 Bölgede Ağaç Ürünleri İhracatı.....	37
5.2. Bölgede Mobilya İhracatı.....	39
5.3. Bölgede Ağaç Ürünleri İthalatı.....	41
5.4. Bölgede Mobilya İthalatı.....	41
5.5. Bölgede İşyeri Sayısı ve İstihdam.....	43
6. SEKTÖRDE GÜNCEL GELİŞMELER.....	49
7. SEKTÖRÜN GZFT'SİNE YÖNELİK DEĞERLENDİRME.....	50
8.AĞAÇ ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA SEKTÖRÜYLE İLGİLİ GÖRÜŞMELER.....	52
9.SONUÇ.....	56
KAYNAKÇA.....	59

1. GİRİŞ

Ülkeler birçok alanda ve özellikle de ekonomik alanlarda rekabetlerini sürdürmektedirler. Bu durum karşısında ülkeler, kaynaklarını en iyi şekilde değerlendirmenin arayışı içerisindeydirler. Özellikle tabiatın sunduğu, tüketildiği zaman telafisi mümkün olmayan (Madenler) veya tüketiminden sonra telafisi uzun zaman gerektiren (Ormanlar gibi) kaynakların kullanımı ve ekonomiye kazandırılması en ratabl şekilde olmalıdır. (Orman Ürünleri Sanayi Sektör Araştırması, 2007)

Birçok sektörü besleyen temel girdi olarak önemli bir yere sahip olması sebebiyle orman ve orman ürünleri, ülkelerin ekonomik kalkınmalarında önemli bir rol oynamaktadır (Yıldırım, 2007). Türkiye, ağaç ürünleri ve mobilya endüstrisinde hammadde kaynaklarının kısıtlı olmasının yanında, kalifiye eleman eksikliği, taşıma ve enerji maliyetlerinin yüksek olması gibi problemler de yaşamaktadır. Hammadde konusunda rekabetçi piyasa şartlarının olmaması dışında orman kaynaklarının yarısına yakınının yakacak olarak kullanılması da bu endüstrinin gelişimini olumsuz etkilemektedir.

Türkiye'de daha ziyade iç piyasanın ihtiyaçlarını karşılamayı hedefleyen sektörde küçük ölçekli işletme sayısı kurumsallaşmış işletmelere göre daha fazladır. Küreselleşmenin ve uluslar arası ticaret imkanlarının gelişmesiyle Türkiye'deki işletmeler Avrupa Birliği (AB), Ortadoğu ve Kuzey Afrika pazarlarını kendilerine hedef pazar olarak seçmişler ve ihracatı artırmak üzere buralarda yoğun çalışmalar yürütmektedirler. Hedef pazarın büyümesiyle ortaya çıkan talep artışı işletmeleri daha büyük ölçekli, daha verimli çalışan fabrikalara dönüştürmüş, Ar-Ge yatırımlarının artması ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Düşük teknoloji ve emek yoğun faaliyet gösteren sektör, bilgi ve sermaye yoğun bir sektör olma yolunda ilerlemektedir. Markalaşarak rakip ülkelere göre pazarda farklılaşmak da sektörün öncelikli hedefleri

arasındadır. 2001 yılından itibaren sürekli gelişen Türkiye mobilya sektörünün dünyada ilk 25'te bulunması, Avrupa'da ise altıncı sırada olması, sektörün büyüme potansiyelinin bir göstergesidir. (9. Kalkınma Planı) 10.Kalkınma Planına göre (2013) “mobilya sanayinde tasarım becerisi, marka geliştirme, modern üretim tekniklerinin kullanımı, kayıtlı çalışma ve dağıtım kanallarına erişme kabiliyeti artırılabilecektir”.

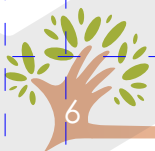
Amasya, Çorum, Samsun ve Tokat illerini kapsayan TR83 bölgesinde ağaç ürünleri ve mobilya endüstrisi faaliyetleri de ekonomik açıdan önem arz etmektedir. Bölge, gerek hammadde kaynaklarına ve lojistik üslerine yakın olması gerekse uzun yıllardan beri sektörde üretim ve ticaret konusunda tecrübe sahibi işletmelerin varlığı dikkate alındığında ağaç ürünleri ve mobilya endüstrisi açısından potansiyel vaat etmektedir. TR83 Bölgesinde yerel potansiyeli harekete geçirerek ekonomik ve sosyal alanlarda sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak amacıyla faaliyetler gösteren Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı Uzmanlarınca hazırlanan bu rapor ile ağaç ürünleri ve mobilya sektörünün dünyadaki, Türkiye'deki ve Orta Karadeniz Bölgesi'ndeki mevcut durumu ortaya konularak, sektörde mevcut eğilimler, öne çıkan sorunlar ve ihtiyaçlar belirtilmiştir. Ayrıca sektör temsilcileri ile yapılan bir dizi ziyaret ve görüşmeden elde edilen bilgiler de rapor içerisinde yer almaktadır. Raporun en sonunda sektörel gelişmelere ilişkin daha ziyade bölgesel kalkınma açısından kısa bir değerlendirme yapılmıştır.

2. GENEL TANIMLAR

2.1. Ağaç Ürünleri

Kalkınma Bakanlığı'nca hazırlanan Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013)'nda ağaç ürünleri sektörü 4 alt sektöre ayrılmıştır. Bunlar;

- Kereste ve Parke Endüstrisi,
- Yonga Levha ve Lif Levha Endüstrisi,
- Kaplama ve Kontrplak Endüstrisi
- Ahşap Yapı Endüstrisi'dir.

2.1.1 Kereste ve Parke Endüstrisi

Kereste, ağaç gövdelerinin boyuna biçilmesiyle elde edilen ve marangozlukla inşaatta kullanılan malzemelerdir. **Parke**, yer döşemelerinde kullanılan bir kaplama türüdür. Doğal bir malzeme olması nedeni ile parke zemin kaplamaları yapım işlerinde yoğun olarak kullanılmaktadır. Günümüzde, orman ürünlerinin kullanımında çevreci yaklaşımlar ve ekonomik nedenlerle geleneksel masif ahşap parke yerine daha çok laminat parke ve lamine parkeler olarak adlandırılan parke türleri kullanılır.

Laminat, matbaada istenilen renk ve desende basılmış kağıda reçine emdirilmesi sureti ile elde edilen kaplama levhalarıdır. Laminat parke, laminat kaplamaların nitelikli ahşaba oranla daha ucuz olan 7-8 mm kalınlıktaki MDF (*Medium Density Fiberboard*, orta yoğunluktaki lifli levha), HDF (*High Density Fiberboard*, yüksek yoğunluktaki lifli levha) ya da yonga levha üzerine yapıştırılması suretiyle üretilir.

Türkiye'de kereste üretimi özel sektör işletmelerinde yapılmakta olup sektördeki işletmelerin yaklaşık %12'si kereste ve parke üretimi yapmaktadır. İşletmelerden bazıları modern teknoloji tekniğiyle üretim yaparken büyük bir çoğunluğu ise düşük kapasiteli makinelerle atölye düzeyinde tabir edilebilecek eski teknolojide üretim gerçekleştirmektedir.

Kereste ve parke endüstrisinde ihracat iç piyasaya bağlı olarak değişiklik göstermektedir. İç piyasada talebin düştüğü zamanlarda ihracat artış göstermektedir. Kereste üretiminde yerli hammaddenin kısıtlı olması nedeniyle ihracat ve ithalat değerleri arasındaki fark oldukça fazladır. Türkiye'nin 2012 yılı kereste ve parke ihracatı 33,6 milyon USD olarak gerçekleşirken aynı yıl ithalat 506 milyon USD olarak gerçekleşmiştir.

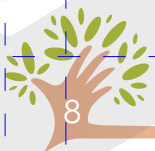
2.1.2. Yonga Levha ve Lif Levha(MDF) Endüstrisi

Yonga Levha, odun veya odunlaşmış bitkilerin yongalarının, yapay reçine tutkalları ile karıştırılması, yüksek sıcaklık ve basınçta biçimlendirilmesi ile elde edilen malzemeye verilen isimdir. Türkiye'de bu ürünü ilk üreten markanın adı ile anılması sonucunda ismi **Sunta** olarak da bilinmektedir.

MDF (*Medium Density Fiberboard, orta yoğunluktaki lifli levha*) yapay olarak sonradan mühendislik çalışmasıyla üretilmiş bir kompozit ahşap malzemedir. MDF Termomekanik olarak odun veya diğer selüozik hammaddelerden elde edilen liflerin, sentetik yapıştırıcı ilavesiyle belirli bir rutubet derecesine kadar kurutulduktan sonra oluşturulan levha taslağının sıcaklık ve basınç altında preslenmesiyle elde edilen bir üründür.

Türkiye'de yonga levha ve MDF üretiminde toplam 43 işletme mevcut olup, bunlardan 28'i yonga levha, 15'i ise lif levha üretmektedir. Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından belirlenen yonga ve lif yapımına elverişli odun fiyatları son zamanlarda 80 - 100 \$ / ton seviyelerine kadar düşmüş olmasına rağmen, halen 25 -30 \$ / ton olan Dünya fiyatlarının oldukça üzerindedir. Yurt dışından (ABD, Kanada gibi ülkelerden) hammadde ithal etmek cazip hale gelmiştir. (Ağaç Mamülleri Orman Ürünleri Sektör Sorunları ve Çözüm Önerileri, İİB Genel Sekreterliği)

Yonga levha ve lif levha endüstrisinde genel olarak 25-30 yıl öncesinin teknolojisi ile üretim yapıldığı için bu durum; maliyetlerin yükselmesine, ürün kayıplarının artmasına ve ürün kalitesinin düşmesine neden olmaktadır. Buna bağlı olarak sektörün ihracata dönük faaliyetleri de fiyat açısından dış pazar ile rekabet edilememesi ve ulaşımda yaşanan güçlükler gibi sebeplerle istenilen düzeye ulaşamamaktadır.

2.1.3. Kaplama ve Kontrplak Endüstrisi

Ahşap Kaplama, çeşitli ağaçlardan soyma, kesme ve biçme yöntemleri ile elde edilen ve başka bir malzemenin yüzeyine kaplama amaçlı kullanılan ince levhalardır.

Kontrplak, ağaç tabakalarından oluşan bir paneldir. Çok iyi mekanik dayanıklılığa sahip olmasına karşın hafif olan bir malzemedir. Yoğun olarak inşaat sektöründe kullanılan bir orman ürünü olan kontrplak suya dayanıklılığı ve yüksek mukavemeti sebebiyle bu sektör için önemlidir. Özellikle beton kalıplarının hazırlanmasında kullanılmaktadır.

Türkiye'de kaplama fabrikalarında ceviz, karaağaç, dişbudak, meşe, kayın, kavak, çam, çınar ve akçaağaç gibi yerli ağaçlarımızdan başka bazı yabancı türlerden okume, abaçhi, sapelli, sipo, makore, zigana, avodire, moringui, teak, meranti, sereya gibi türler de kaplama levhaları elde etmek amacıyla kullanılmaktadır.

Ülkemizde kontrplak fabrikalarında çoğunlukla kavak ve kayın işlenmektedir. Yaş ve kuru sistemlerle kontrplak üretim yöntemleri olmasına rağmen daha çok kuru sistemle kontrplak üretimi yapılmaktadır.

2.1.4. Ahşap Yapı Endüstrisi

Ahşap, tarih öncesi çağlardan beri insanların yapı yapmakta kullandığı en eski ve en yaygın yapı malzemelerindedir. Ahşap, taşıdığı yüke kıyasla hafif bir yapı malzemesi olup deprem yüklerine karşı sünek davranabilmektedir.

Türkiye'de yaşanan depremler gibi tabii afetler sebebiyle betonarme yapılara alternatif olarak ahşap yapılar da kullanılmaktadır. Orman Ürünleri Endüstrisi içerisinde yer alan ahşap yapılar, kullanılan sistemler ve üretim teknikleri bağlamında ele alındığında, ahşap karkas,

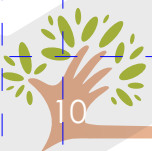

ahşap yığma, panel bileşen ve karma sistemler kullanılmakta, bu sistemler, ilkel, geleneksel ve endüstriyel yapım teknikleri kullanılarak uygulanmaktadır. Ahşap yapı ifadesi, taşıyıcı sistemin ahşap olmasına bağımlı olarak ele alınmaktaysa da, sektörel bazda birçok teknik ve malzeme iç içe, birlikte kullanılmakta olup birbirinden bağımsız düşünülmemektedir. (Ağaç Ürünleri ve Mobilya Sanayi Özel İhtisas Komisyonu Raporu, 9.Kalkınma Planı)

Sektörde faaliyet gösteren firmalar talebi karşılayacak düzeyde üretim yapmaktadır. Son yıllarda sektöre yapılan yatırımlarla, sektör dışı piyasa ile rekabet edebilecek duruma gelmiştir. Bunda, yabancı sermaye ortaklı yatırımların da olumlu etkisi vardır. İleri teknoloji kullanılması da üretim süreçlerini kısaltmıştır. Sektörün ihracat ve ithalat içerisindeki payı düşüktür. Sektörde çalışanların büyük bir çoğunluğu küçük ölçekli işletmelerde istihdam edilmektedir.

2.2. Mobilya Endüstrisi

Anlam olarak mobilya veya mobilye (İtalyanca mobilia; Fransızca mobilier), oturulan yerlerin süslenmesine ve türlü amaçlarla donatılmasına yarayan eşyadır. Bu tanımlamadan da anlaşılacağı gibi, mobilya, işlevsel değeri ile mekanın kullanılışlığını etkileyen, estetik değeri ile de mekanın güzel ya da çirkin görünmesini, yaşadığımız veya çalıştığımız mekanların sıcak, sevimli ve renkli bir ortam haline gelmesini sağlayan, kısaca sanat ve tekniği birleştiren bir üründür. İnsanların, günlük yaşama yönelik sosyal ve kültürel temel gereksinimlerini güvenli ve konforlu bir şekilde karşılamak amacıyla genelde ağaç malzemeden oluşturulmuş işlevsel, estetik görünümlü kullanım eşyalarının tümü mobilya olarak tanımlanır. Mobilya denilince ilk akla gelen ahşap mobilyadır. Özellikle, masa, dolap, karyola, komodin, kitaplık gibi konut donatılarında, çeşitli büro donatılarında, okul sıra ve masalarında

diğer malzemeler kullanılmaya başlanmış ise de halen ahşap malzeme bu konuda popülaritesini sürdürmektedir. Kolayca işlenebilmesi, birbirlerine kolayca birleştirilebilmesi, direncinin yüksek oluşu, eskidiğinde kolayca değiştirilebilmesi, boyanabilmesi gibi özellikler, ağaç malzemenin mobilya yapımında daha fazla tercih edilmesinin ana nedenleridir.

MEVCUT DURUM

Genel olarak ağaç ürünleri sektörü olarak adlandırılabilen sektörde mobilya sektörü yüksek ölçüde makineleşme ve tasarım bilgisi gerektirmesi ve çoğunlukla nihai tüketiciye yönelik üretim yapıyor olması sebebiyle önemli yer tutmaktadır. Bu bağlamda sektörün dünyadaki, Türkiye'deki ve TR83 Bölgesi'ndeki mevcut durumunu ortaya koyan aşağıdaki çalışmada daha çok mobilya sektörü üzerine odaklanılmış, hammadde yada yarı mamul olarak tanımlanabilecek kereste, parke, levha, kaplama gibi alt sektörler genel anlamda ağaç ürünleri başlığı altında incelenmiştir.

3. DÜNYADA SEKTÖRÜN DURUMU

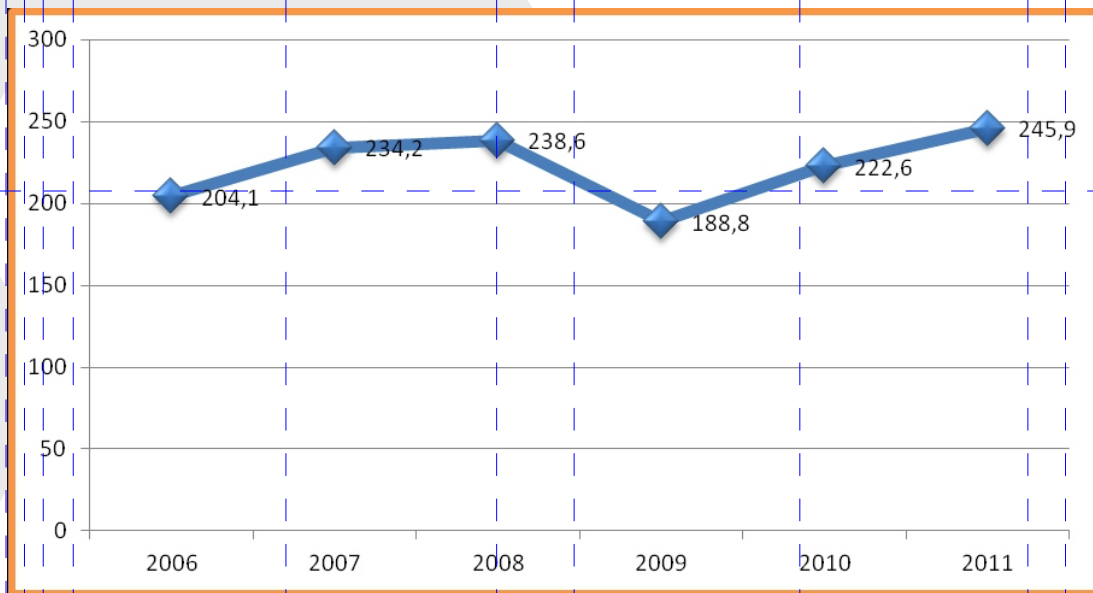
3.1 Dünyada Ağaç Ürünleri Endüstrisi

Dünya'da üretilen ağaç ürünleri miktarı 2011 yılı itibarıyla yaklaşık 2 trilyon m³tür. Ağaç ürünleri üretiminin çoğunluğunu tomruk, kereste ve talaş parçaları oluşturmaktadır (FAOSTAT, 2013). Dünya'daki ağaç ürünleri ihracatı incelendiğinde 2008 yılında 238 milyar USD olarak gerçekleşirken 2009 yılında bu rakam 188 milyar USD'ye düşmüştür. 2010 yılında 222 milyar USD olarak gerçekleşirken 2011 yılında da artarak 245 milyar USD olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılı itibarıyla ihracatçı ülkeler

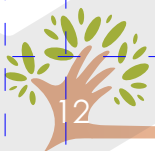
incelendiğinde ise 26 milyar USD ile ABD'nin ağaç ürünleri dünya ihracatında birinci sırada olduğu görülmektedir. ABD dünya ağaç ürünleri ihracatının %10'unu yapmaktadır. ABD'yi %8,9 pay ile Kanada, %8,5 ile Almanya, %6,9 ile İsveç, %5,7 ile Finlandiya, %4,8 ile Çin takip etmektedir.

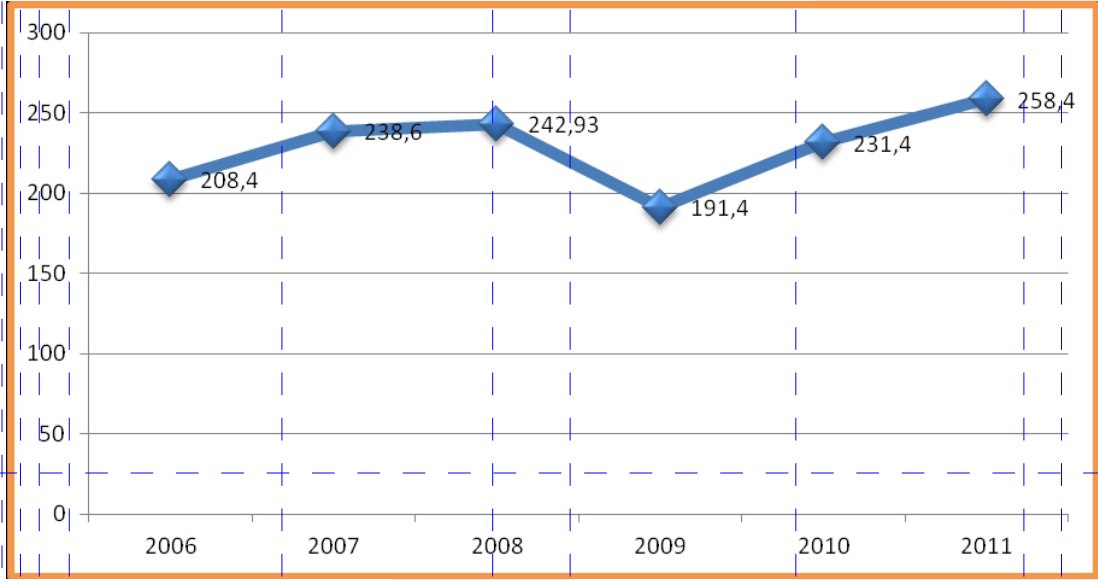
Grafik 3.1.1 Dünya Ağaç Ürünleri İhracatı (Milyar USD)

Kaynak: FAOSTAT, 2013

Ağaç ürünleri ithalat rakamları ise 2009 yılında 191 milyar USD, 2010 yılında 231 milyar USD, 2011 yılında 258 milyar USD olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılı itibarıyla ülke bazında ithalat incelendiğinde ise 42 milyar USD ve %16,2 pay ile Çin birinci sırada gelmektedir. Çin'i sırasıyla %7,7 pay ile Almanya, %7,5 ile ABD, %5,42 ile Japonya, %4,2 ile İngiltere, %4 ile Fransa takip etmektedir.

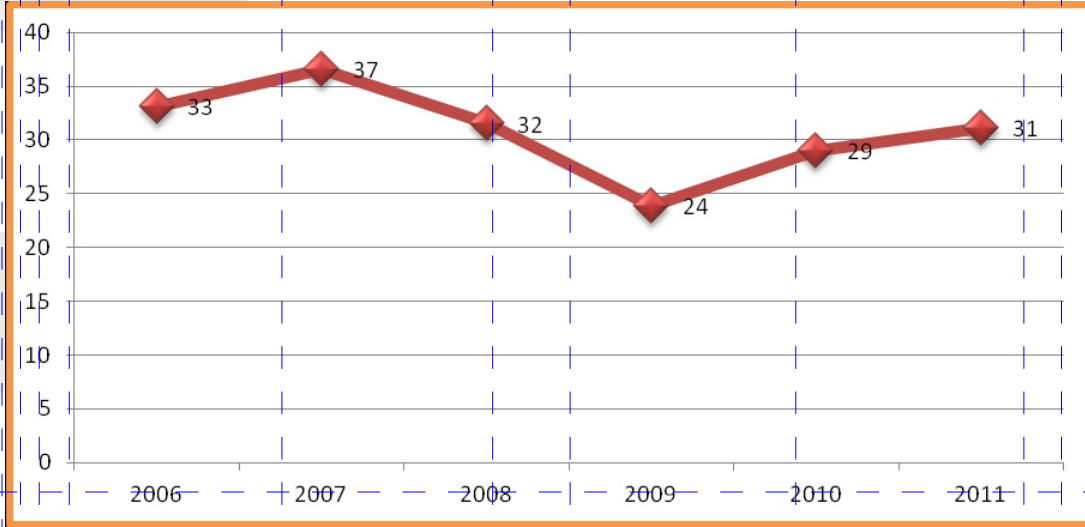

Grafik 3.1.2 Dünya Ağaç Ürünleri İthalatı (Milyar USD)

Kaynak: FAOSTAT, 2013

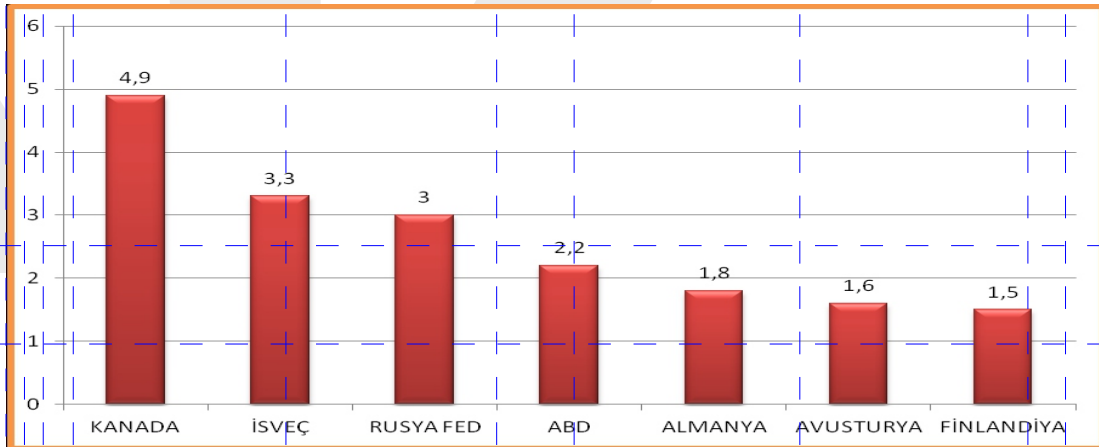
Ağaç ve orman ürünlerinden kerestede dünya genelinde yıllık üretim miktarı 406 milyon m³ düzeyindedir. Dünyanın en önde gelen kereste üreticisi ülkeler ise ABD, Kanada, Çin, Brezilya ve Almanya'dır. (Orta Anadolu İhracatçı Birlikleri, 2011)

Dünyada kereste üretimi 2009 yılında hafif azalma göstermiş, 2009'dan sonra yine artış trendine geçmiştir. Dünya ticareti içerisinde kereste satışları 2009 yılında 23 trilyon USD dolayında ihracat işlemine konu olurken bu tutar 2010 yılında yükseliş kaydederek 2011 yılında yaklaşık 31 milyar USD olmuştur. Küresel ekonomik gelişmeler ve bilhassa inşaat sektörünün genel gidişatına bağlı olarak kereste ürünlerinin ticareti şekillenmektedir.

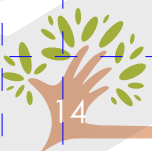
Grafik 3.1.3 Dünya Kereste İhracatı (milyar USD)

Kaynak: FAOSTAT, 2013

2011 yılı FAO verilerine göre en çok kereste ihracatı yapan ülke tüm kereste ihracatının %15,8'ini yapan Kanada'dır. Kanada'yı %10,6 pay ile İsveç, %9,6 ile ABD, %5,8 ile Almanya, %5,1 ile Avusturya, %4,8 ile Finlandiya takip etmektedir.

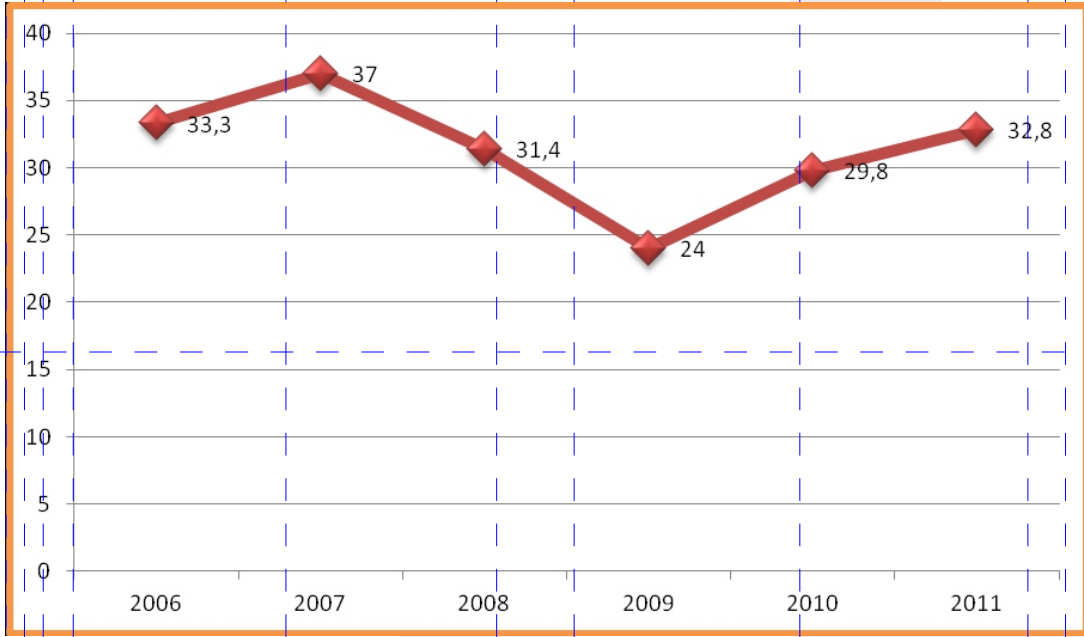
Grafik 3.1.4 Ülkeler Bazında Dünya Kereste İhracatı (Milyar USD)

Kaynak: FAOSTAT, 2013

Dünya kereste ithalatı 2006 yılında 33,3 milyar USD iken, 2010 yılında 29,8 milyar USD olarak kaydedilmiştir.

Grafik 3.1.5 Dünya Kereste ithalatı (Milyar USD)

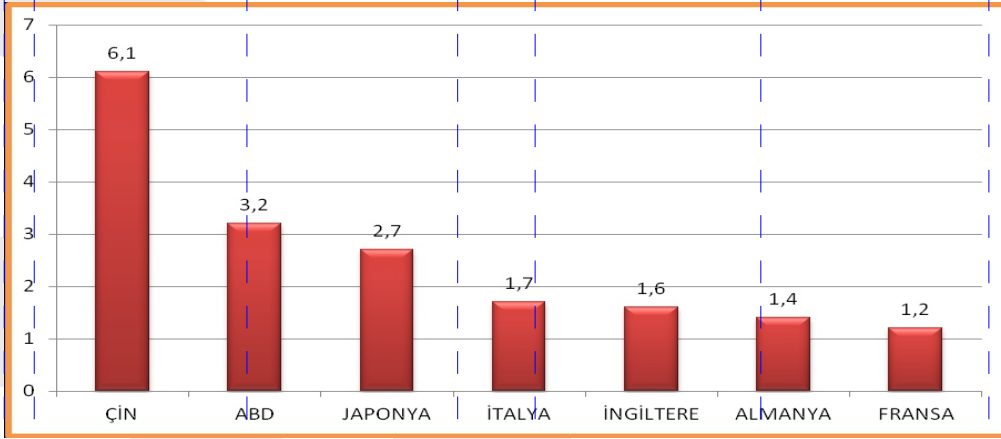

Kaynak: FAOSTAT, 2013

2011 yılı FAO verilerine göre; dünya kereste ithalatının %13,1'ini 3,8 milyar \$'lık değeriyle Çin Halk Cumhuriyeti yapmaktadır. Onu sırasıyla ABD (%12,2), Japonya (%7,8), İngiltere (%6,2) ve İtalya (%5,8) takip etmektedir. Türkiye ise 223 kereste ithalatçısı arasından dünyanın 37. kereste ithalatçısı olarak yerini almıştır.

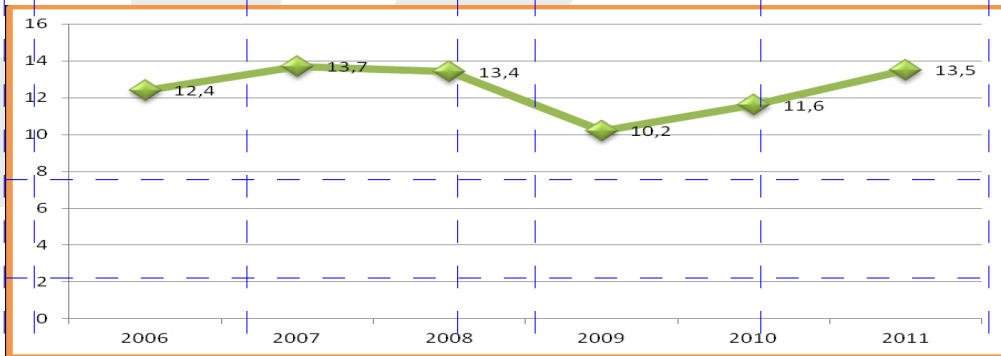

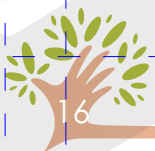
Grafik 3.1.6 Ülkeler Bazında Dünya Kereste İthalatı (Milyar USD)

Kaynak: FAOSTAT, 2013

Dünya kontrplak ihracatı incelendiğinde yıllar içinde inişli çıkışlı bir yapı izlediği görülmektedir. 2009 ekonomik krizinden sonra 2010 yılında 11,6 milyar USD olan kontrplak ihracatı 2011 yılında artarak 13,5 milyar USD olmuştur. Ülke bazında kontrplak ihracatı incelendiğinde 2011 yılı itibarıyla Çin 4,4 milyar USD, %32,5 pay ile birinci sırada geldiği görülmektedir. Çin'i sırasıyla %14 pay ile Endonezya, %12 ile Malezya, %6 ile Rusya, %4,4 ile Finlandiya takip etmektedir.

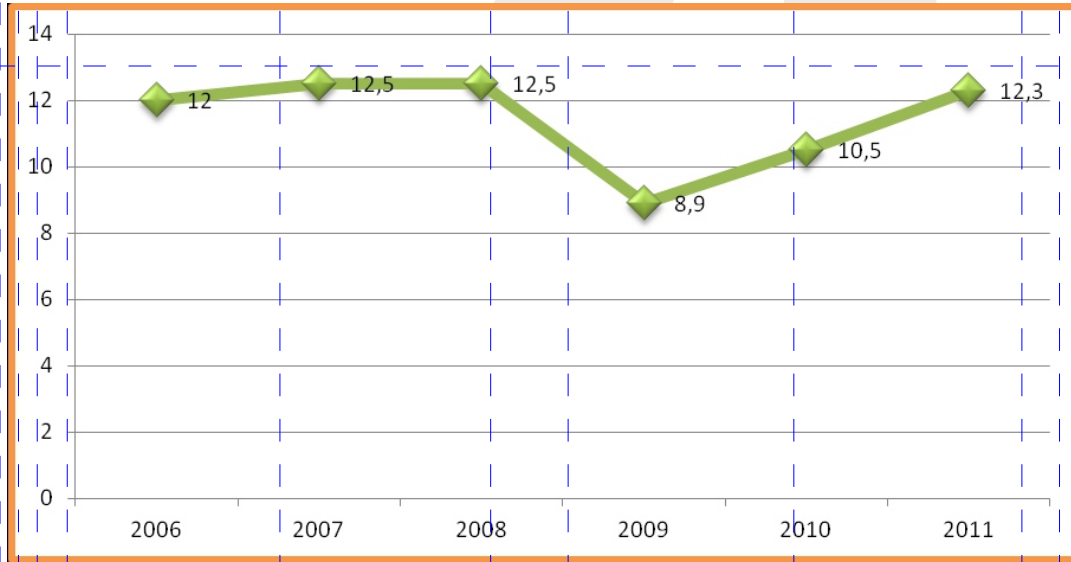
Grafik 3.1.7 Dünya Kaplama ve Kontrplak İhracatı (Milyar USD)

Kaynak: FAOSTAT, 2013

Dünya kontrplak ithalatı incelendiğinde ise 2007 ve 2008 yıllarında dünya kontrplak ithalatının en üst seviyelere geldiği gözlenmektedir. 2009 ekonomik krizindeki ani düşüşten sonra 2010 yılında 10,5 milyar USD olan kontrplak ithalatı 2011 yılında 13,5 olarak gerçekleşmiştir. Ülke bazında kontrplak ithalatı incelendiğinde Japonya 2,3 milyar USD ile toplam dünya kontrplak ihracatının %18,6'sını yapmaktadır. Japonya'yı %10,5 pay ile ABD, %7,3 ile Almanya, %5,1 ile İngiltere, %4,3 ile Kore, %4 ile Çin takip etmektedir.

Grafik 3.1.8 Dünya Kaplama ve Kontrplak İthalatı (Milyar USD)

Kaynak: FAOSTAT, 2013

Dünya'da üretilen toplam ağaç ürünleri miktarı 2011 yılı itibarıyla yaklaşık 2 trilyon m³ 'tür. Ağaç ürünleri üretiminin çoğunluğunu tomruk, kereste ve talaş parçaları oluşturmaktadır. (FAOSTAT, 2013)

Ağaç ve orman ürünlerinden kerestede dünya genelinde yıllık üretim miktarı 406 milyon m³ düzeyindedir. Dünyanın en önde gelen kereste

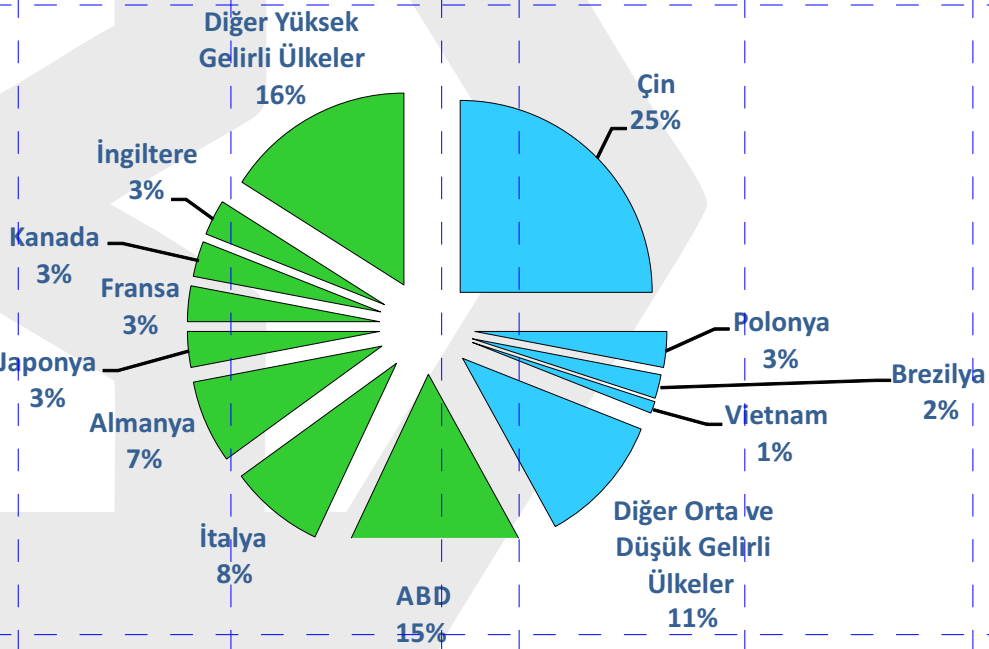

kereste üreticisi ülkeler ise ABD, Kanada, Çin, Brezilya ve Almanya'dır. (Orta Anadolu İhracatçı Birlikleri, 2011)

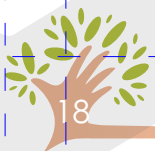
3.2 Dünyada Mobilya Endüstrisi

Dünya mobilya ticaretinde temel olarak 60 ülke faaliyet göstermektedir. 2011 yılında dünya mobilya üretimi yaklaşık olarak 376 milyar USD değerindedir. Yüksek gelirli ülkeler dünya mobilya üretiminin %58'ini, orta ve düşük gelirli ülkeler ise %42'sini oluşturmaktadır.

Grafik 3.2.1. Dünya Mobilya Üretimi

Dünya'nın en büyük mobilya üreticisi, yaklaşık olarak 94 milyar USD değerindeki üretim ile Çin'dir. Çin'i sırasıyla yaklaşık olarak 56,4 milyar USD değerindeki üretim ile ABD ve 30 milyar USD değerindeki üretim ile bu sektörün tasarım merkezi olarak da ifade edilen İtalya takip etmektedir. Dünya mobilya üretiminde ilk üç sırada yer alan ülkeler toplam üretimin

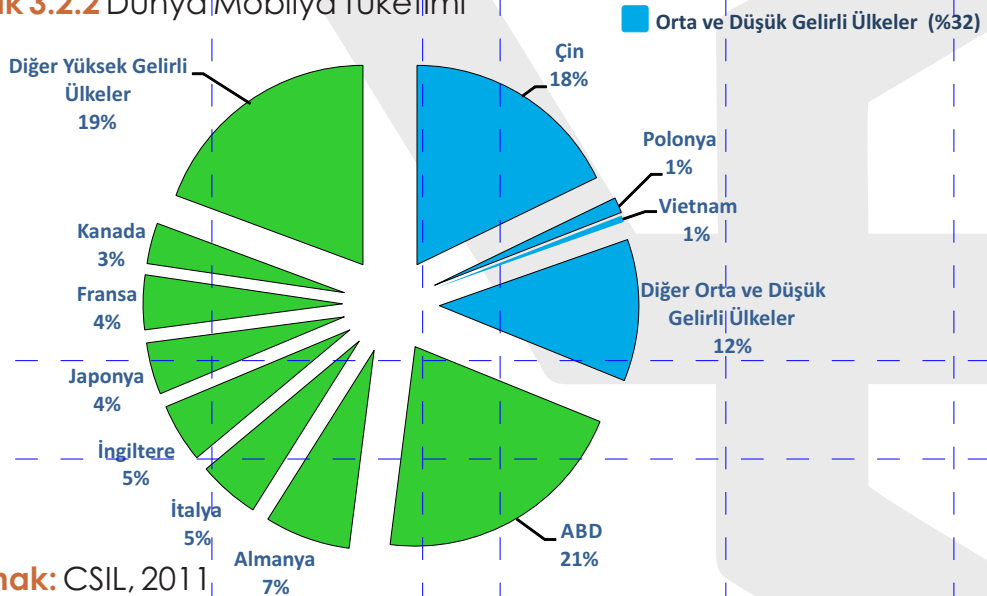
%48'ini oluşturmaktadır. AB ülkeleri ise toplam üretimin %27'sini oluşturmaktadır.

ABD, İtalya, Almanya, Japonya, Fransa, Kanada ve İngiltere'nin yer aldığı 7 büyük ekonominin mobilya üretimi yaklaşık olarak 159 milyar USD değerindedir. Düşük gelirli ülkeler arasında yer alan Çin, Polonya, Brezilya ve Vietnam'daki üretim yaklaşık olarak 116 milyar USD değerindedir. Çin'in sektörde öncü olduğu düşünüldüğünde Çin dışında kalan diğer 3 ülkenin üretimi yaklaşık olarak 22,5 milyar USD değerindedir ve bu ülkelerin dünya mobilya üretimindeki payı sadece %6'dır.

2008 yılında dünya mobilya tüketimi yaklaşık olarak 372 milyar USD değerindedir. Yüksek gelirli ülkeler dünya mobilya tüketiminin %68'ini, orta ve düşük gelirli ülkeler ise %32'sini oluşturmaktadır.

Dünya'nın en büyük mobilya tüketicisi, yaklaşık olarak 78 milyar USD değerindeki tüketim ile ABD'dir. ABD'yi sırasıyla yaklaşık olarak 67 milyar USD değerindeki tüketim ile en çok üretici ülke olan Çin ve 26 milyar USD değerindeki tüketim ile Almanya takip etmektedir.

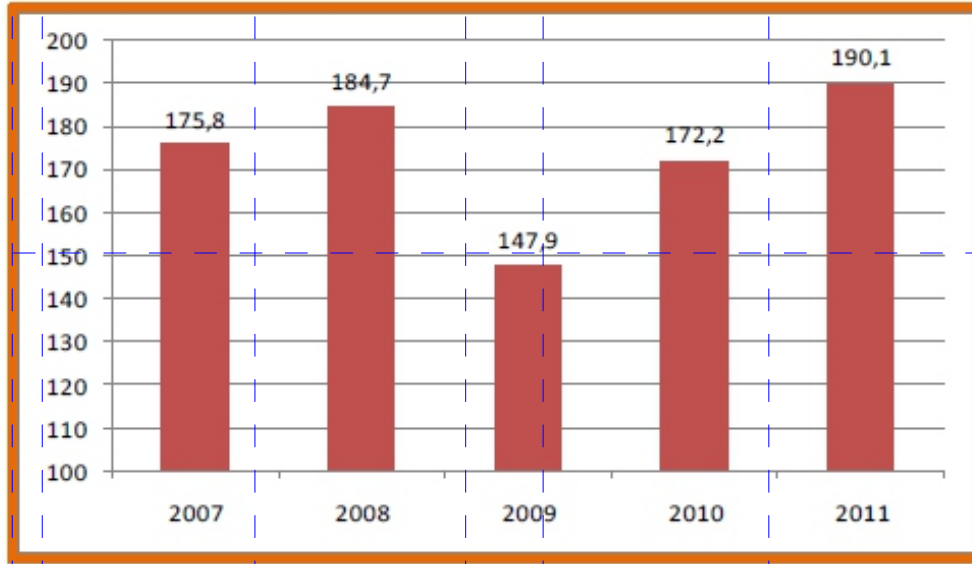
Grafik 3.2.2 Dünya Mobilya Tüketimi

Kaynak: CSIL, 2011

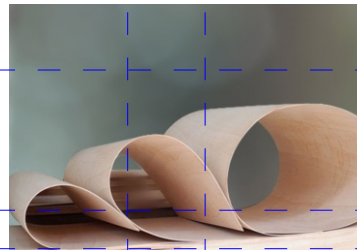
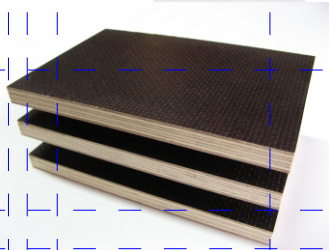
Ekonomik krizin yaşandığı 2009 yılına kadar olan dönemde dünya mobilya ithalatı yıllar itibariyle artış göstermiştir. 2009 yılında krizin etkisiyle azalan ithalat, krizi takip eden yıllarda tekrar artışa geçmiştir ve 2011 yılında ithalat 190,1 milyar USD'ye yükselmiştir.

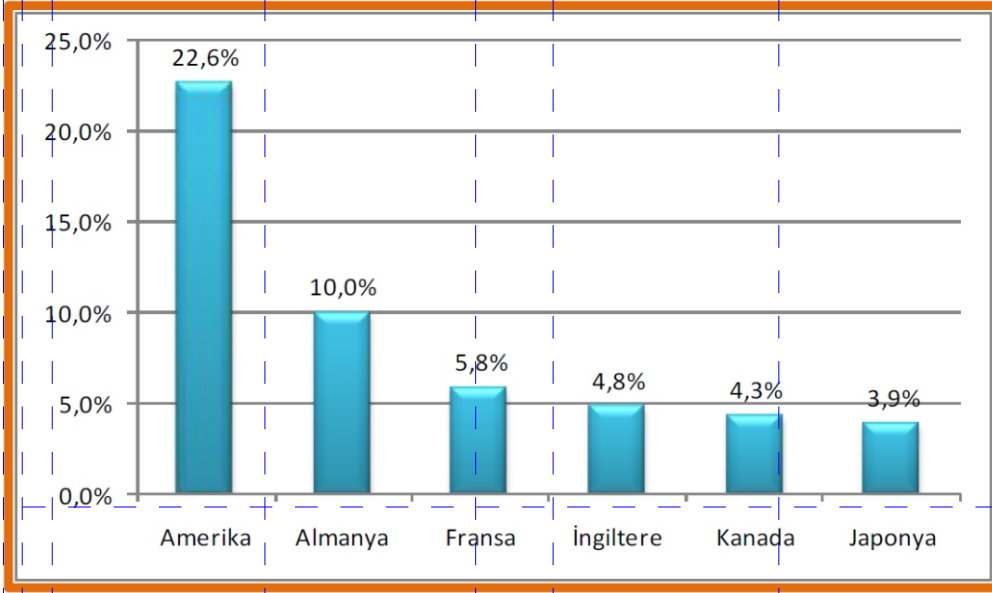
Grafik 3.2.3. 2007-2011 Dünya Mobilya İthalatı (Milyar USD)

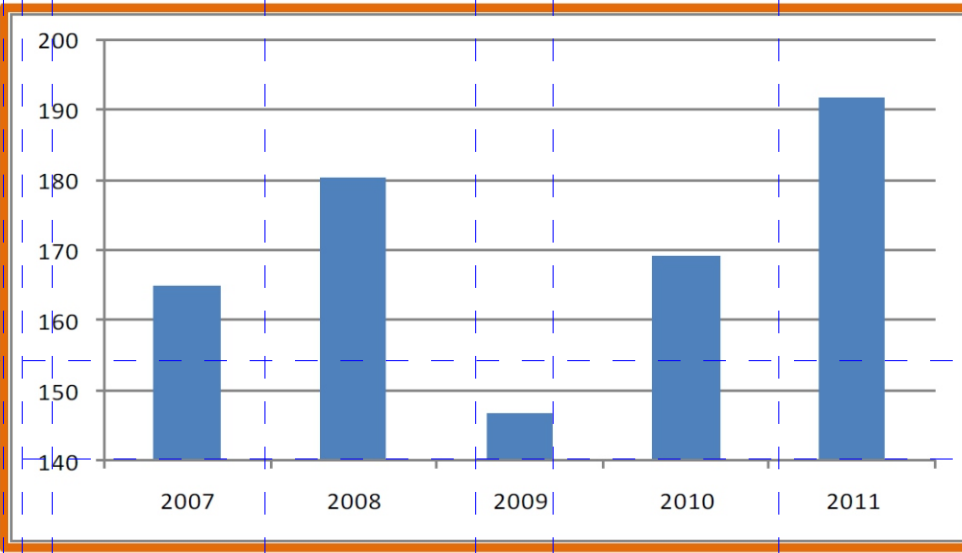
Kaynak: Trademap, 2012

2011 yılında dünyanın en büyük mobilya ithalatçısı konumundaki ülke ise %22,6 pay ile ABD'dir. ABD'den sonra en büyük ithalatçı firmalar sırasıyla Almanya, Fransa, İngiltere ve Kanada'dır. Mobilya sektöründe en çok ithalat yapan bu 5 ülke toplam ithalatın yaklaşık yarısını oluşturmaktadır.

Grafik 3.2.4. 2011 Yılı Ülkeler Bazında Mobilya İthalatı (Milyar USD)

Kaynak: Trademap, 2012

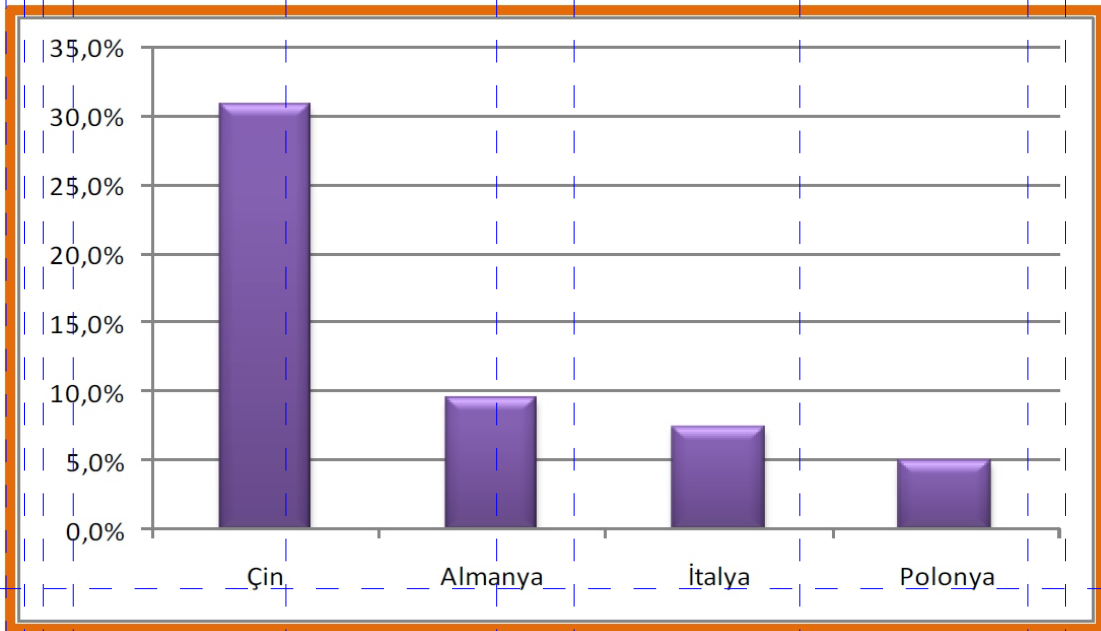
Grafik 3.2.5. 2007-2011 Dünya Mobilya İhracatı (Milyar USD)

Kaynak: Trademap, 2012

Dünya mobilya ihracatı, ithalatı ile aynı yönde hareket etmektedir. İhracat 2008 yılı sonlarında ortaya çıkan ekonomik krize kadar olan dönemde artış göstermiş, krizle birlikte ihracat azalmış, kriz sonrası ise tekrar artış göstermiştir. 2007 yılında 164,8 milyar USD olan dünya mobilya ihracatı, 2011 yılında 191,9 milyar USD'a yükselmiş ve %16 artış göstermiştir.

Son yıllardaki çıkışı ile Çin, mobilya ihracatının %30,9'unu gerçekleştirerek dünyanın en büyük ihracatçısı olmuştur. Çin'i Almanya, İtalya ve Polonya takip etmektedir. En çok ihracat yapan bu 4 ülke dünyadaki toplam ihracatın yaklaşık yarısını gerçekleştirmektedir.

Grafik 3.2.6. 2011 Yılı Ülkeler Bazında Mobilya İhracatı (Milyar USD)

Kaynak: Trademap, 2012

4. TÜRKİYE'DE SEKTÖRÜN DURUMU

4.1 Türkiye'de Ağaç Ürünleri ve Mobilya Sektörü

Ağaç ürünleri sektörü geçmiş yıllarda daha çok iç piyasanın ihtiyacını karşılamaya yönelik olup mikro ölçekli işletmelerin ve eski teknolojilerin uygulandığı bir sektör iken son yıllarda sektörün Ar-Ge çalışmalarına daha çok yönelmesi, sertifikalı ürün satışının artması, yeni teknolojilerin kullanılmaya başlanması ile AB ve Ortadoğu pazarlarına hitap etmeye başlamıştır. (DPT Ağaç Ürünleri ve Mobilya Sektörü Özel İhtisas Komisyonu Raporu) Mobilya sektörü 1990'lı yıllardan itibaren orta ve büyük ölçekli işletmelerin katılımlarıyla ülke imalat sanayisi içinde %3'lük üretim katkısıyla önemli bilgi ve sermaye ağırlıklı imalat kolu olmuştur. (DPT Mobilya Sektörü Özel İhtisas Komisyonu Raporu) 1990'lı yıllardan itibaren ortaya çıkan bu dönüşümün temelinde yatan neden küreselleşmedir. Son yıllarda rekabetin artmasıyla ekonomik ölçekte ve dünya standartlarında üretim yapan tesisler kurulmuş ve perakende satış mağazaları ile hem iç piyasaya hem de dış piyasaya ürün satarak konuma gelmiştir.

4.1.1. Sektörde Üretim Eğilimleri ve Üretilen Başlıca Ürünler

Ağaç ürünleri sektörü 9.Kalkınma planında dört alt ana sektörde incelenmiştir. İlk alt sektör Kereste ve Parke sektörüdür. Türkiye'de kereste üretiminin yaklaşık %70'i inşaat, %20'si mobilya, %10'u ise ambalaj ve diğer sektörlerde kullanılmaktadır. Yongalevha ve lifleyha alt sektörünün ilişkide bulunduğu sektörler ise mobilya, orman işletmeleri, kimyasal madde üreticileridir. (DPT Ağaç Ürünleri ve Mobilya Sektörü Özel İhtisas Komisyonu Raporu) Mobilya sektörü ise daha çok iç piyasaya hitap

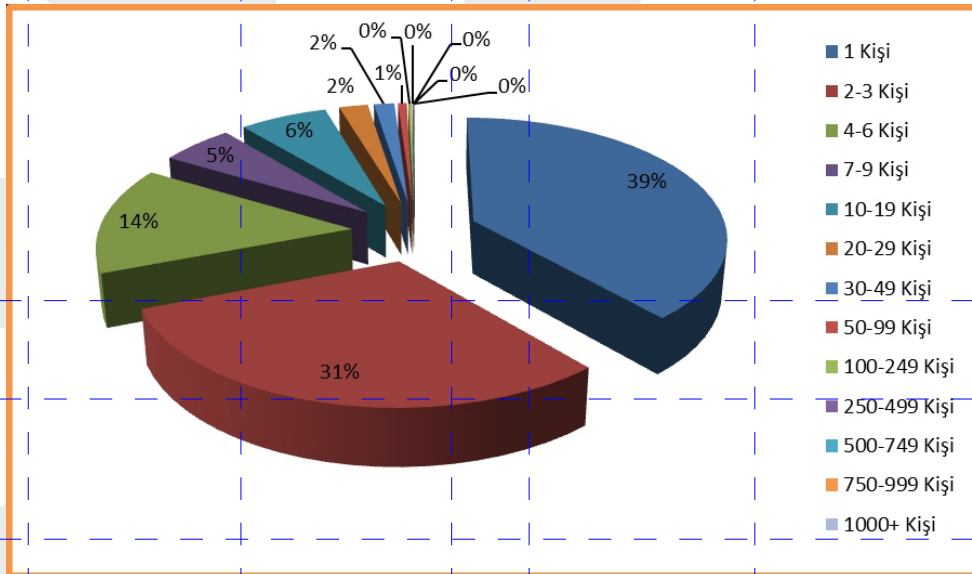
doğmuştur. Fakat 1990'lı yıllarda pazara giren orta ve büyük ölçekli firmalar, fabrikasyon üretimi kullanmaya ve yaygınlaştırmaya başlamışlar ve dış pazara da hitap eder konuma gelmişlerdir.

Mobilya sektöründe üretimi yapılan başlıca ürün grupları panel mobilya, kanepeler-oturma grubu, oturma-sandalye, ofis mobilyası, yatak, mobilya aksesuarları ve parçalar, bahçe ve mutfak mobilyasıdır.

4.1.2 Sektördeki Kuruluşlar, İstihdam ve Ülke Geneline Dağılımı

Ağaç ürünleri sektöründe 5510 sayılı kanunun 4-1/a maddesi kapsamında 2010 yılı sonu itibarıyla işyerlerinin ve sigortalıların faaliyet gruplarına ve illere göre dağılımı incelendiğinde İstanbul ağaç ürünleri imalatı yapan resmi kayıtlı işletme ve istihdam düzeyi bakımından ilk sıradadır. Ağaç ürünleri imalatı yapan işyeri sayısına göre İstanbul ilini, İzmir ve Bursa illeri takip etmektedir. İstihdam düzeyine göre incelendiğinde ise İstanbul ilini Bursa ve Kocaeli illeri takip etmektedir.

Şekil 4.1.2.1 Türkiye'de Ağaç Ürünleri Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin İşyeri Büyüklüğüne Göre Dağılımı

Mobilya sektöründe faaliyet gösteren firmalar ülke genelinde çeşitli illere yayılmış durumdadır. İstanbul ili mobilya imalatı yapan resmi kayıtlı işletme sayısı ve istihdam düzeyi bakımından ilk sıradadır. Mobilya imalatı yapan işyeri sayısına göre İstanbul ilini, Ankara ve İzmir illeri takip etmektedir. Bu üç ildeki işyeri sayısı, ülke genelinin heredeysye yarısıdır. İstihdam düzeyine göre incelendiğinde ise İstanbul ilini Bursa ve Kayseri illeri takip etmektedir. Aynı şekilde bu üç il toplam istihdamın yarısını karşılamaktadır.

Şekil 4.1.2.2 Mobilya İmalatı Yapan İşyeri Sayısı ve İstihdam Düzeyi

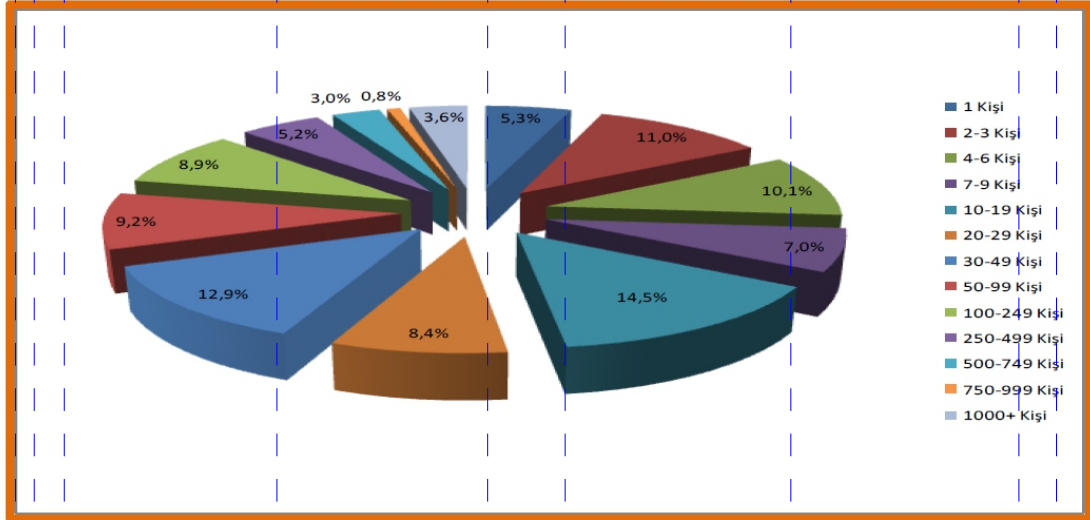
İller	İşyeri Sayısı	Dağılımı (%)	İstihdam Düzeyi	Dağılımı (%)
İstanbul	3.874	26,4	21.653	22,1
Ankara	1.971	13,4	10.637	10,9
İzmir	1.474	10	8.947	9,1
Bursa	1.329	9	13.994	14,3
Kayseri	647	4,4	11.390	11,6
Antalya	551	3,8	2.134	2,2
Samsun	287	2	1.201	1,2
Kocaeli	273	1,9	2.716	2,8
Diğerleri	4.286	29,1	25.215	25,8
Toplam	14.692	100	97.887	100

Kaynak: SGK, 2010

İşyeri başına istihdam düzeyi analiz edildiğinde; Kayseri, Bursa ve Kocaeli illeri branşın en yüksek olduğu illerdir.

Sektör temsilci örgütleri, perakende satış mağazaları ile birlikte mobilya sektöründe 2012 yılında toplam işletme sayısının 61.728, toplam istihdamın ise 258.213 civarında olduğunu dile getirmişlerdir. (SGM, Mobilya Sektörü Raporu,2012/1)

Şekil 4.1.2.3 Türkiye'de Faaliyet Gösteren İşletmelerin İşyeri Büyüklüğüne Göre Dağılımı

Kaynak: SGK, 2010

2010 yılı SGK verilerine göre sektördeki büyük, orta ve küçük ölçekli 14.692 işletmenin %69,2'si 1-49 çalışan, %18,1'i 50-249 çalışan, %12,6'sı 250'den fazla çalışan istihdam etmektedir.

Şekil 4.1.2.4 Mobilya İmalat Sektöründe Önemli Firmalar

Kuruluş Adı	Yer	Çalışan Sayısı
İstikbal	Kayseri	4.000
Bellona	Kayseri	4.000
Yataş	Kayseri	1.350
Tepe Mobilya	Ankara	1.224
Kilim	Kayseri	1.200
İpek Mobilya	Kayseri	753
Dağtaş Mobilya	Çanakkale	600
Kelebek	Düzce	550
Alfemo	İzmir	550
İdaş	İstanbul	500
Konfor	İzmir	475
Çilek	Bursa	474

Kaynak: Sektör Temsilcileri ve MOSDER, 2006

Günümüzde mobilya sektöründe faaliyet gösteren birçok firma 1990'lı yıllarda mobilya imalatına başlamıştır. Sektörde istihdam düzeyi en yüksek beş firma, mobilya imalatında çalışan toplam işçi sayısının

1/5'ine iş fırsatı sunmaktadır. Sektördeki önemli firmaların çoğunlukla Klayseri'de faaliyet gösterdikleri dikkat çekmektedir. Ayrıca, İstanbul'da İkitelli Organize Sanayi Bölgesi, MASKO, MODOKO, Bursa'da İnegöl ilçesi ile Ankara'da Siteler mobilya imalatçılarının yoğunlaştığı diğer yerlerdir.

4.1.3. Sektörün Kapasite Kullanımı

Ağaç ürünleri imalatı sektöründe kapasite kullanım oranı (KKO) %80'ler civarında seyretmektedir. 2005-2008 döneminde sektör genelinde gerçekleşen KKO'ları, %85 civarında olup imalat sanayi genelinde gerçekleşen KKO'ların (%80) 3-7 puan daha üzerindedir. 2008 yılı sonlarında çıkan ve Türkiye'de de etkili olan ekonomik krizin etkilerinin daha ağır hissedildiği 2009 yılında sektör KKO'ları en düşük değerini almış ve %62 olarak gerçekleşmiştir. 2010 yılında hafif toparlanma görülen ağaç ürünleri sektöründe kapasite kullanım oranı 2011 yılında 77,5 ve 2012 yılında 75,6 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 4.1.3.1. Türkiye Ağaç Ürünleri İmalatı Kapasite Kullanım Oranı

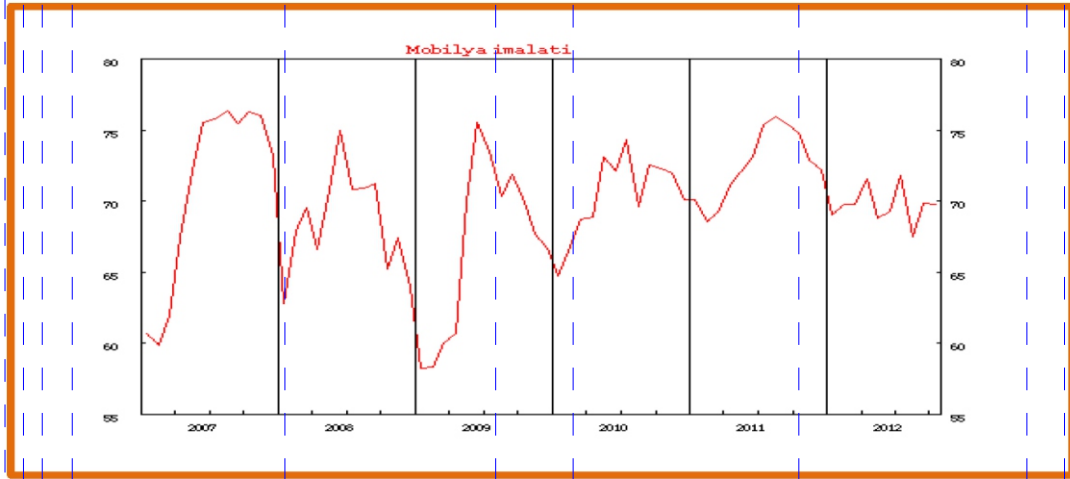

Kaynak: ICMB, 2012

Mobilya talep esnekliği yüksek bir tüketim ürünü olduğundan kapasite kullanım oranı da piyasadaki talep değişiminden etkilenmektedir. Mobilya sanayi kapasite kullanım oranları 2009 yılında, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizi de etkileyen küresel mali kriz nedeniyle 2008 yılına göre azalmıştır.

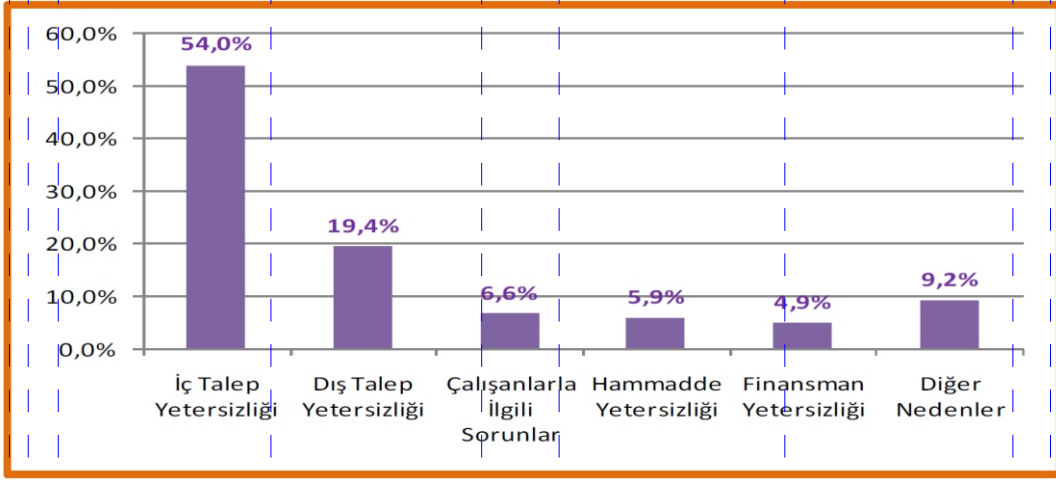
Mobilya sanayi kapasite kullanım oranları; 2007 yılında % 70,9, 2008 yılında % 68,5, 2009 yılında % 66,9 ve 2010 yılında %70,4, 2011 yılında %72,6 olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca mobilya sektöründe kapasite kullanım oranı işletme büyüklüğü ile doğru orantılı olarak artış göstermektedir. Küçük ölçekli işletmelerde kapasite kullanım oranı %40 iken, orta ölçeklilerde %55, büyük ölçeklilerde ise %80'dir. (Demirci, 2004)

Şekil 4.1.3.2 Türkiye Mobilya İmalatı Kapasite Kullanım Oranı

Kaynak: TCMB, 2012

Tam kapasite çalışmama nedenlerinin başında iç talep yetersizliği yer almaktadır. Talepteki dalgalanmalar özellikle iç piyasa için üretim yapan işletmeleri olumsuz yönde etkilemektedir.

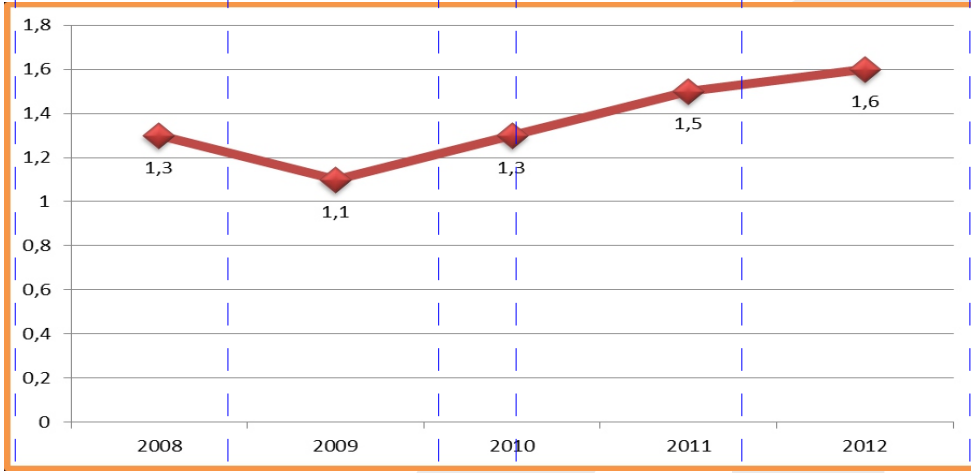
Şekil 4.1.3.3. Tam Kapasite Çalışmama Nedenleri

Kaynak: Orta Anadolu İhracatçı Birlikleri Değerlendirme Raporu, 2008

4.1.4. Sektörün Dış Ticareti**4.1.4.1. Mobilya İhracatı**

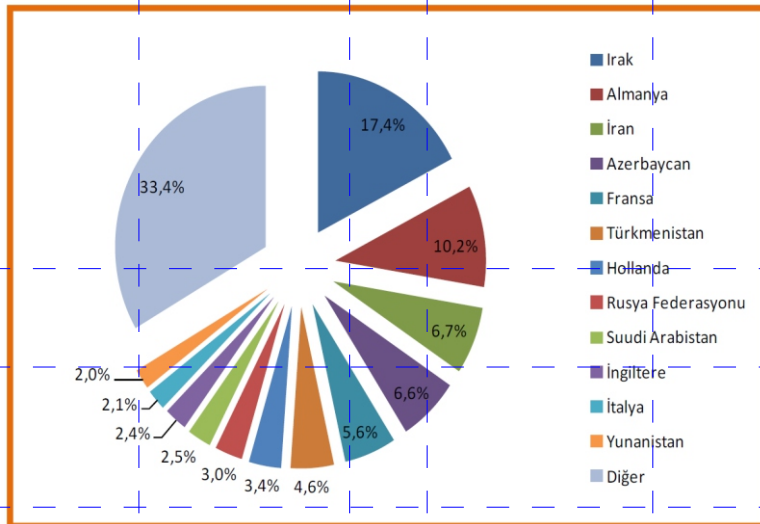
Mobilya sektörü, imalat sanayi içerisinde istihdam düzeyi ve işyeri sayısı bakımından önemli bir yere sahip olmasına rağmen ihracattaki payı %1,2 düzeyindedir. Mobilya sektöründe imal edilen ürünlerin yaklaşık sadece %15'i ihraç edilmektedir. Ülkemizdeki toplam mobilya ihracatı, 2011 yılında 1,5 milyar USD, 2012 yılı TÜİK verilerine göre 1,6 milyar USD olarak gerçekleşmiştir.

2008-2012 döneminde Türkiye'de mobilya ihracatı, 2009'da yaşanan küresel ekonomik krizin etkisinde olduğu dönem hariç, genel olarak artış eğilimi göstermiştir. İş hacmi her sene artan Türk mobilya sektörü, son 2 yıldır ihracatta %18 oranında büyüme göstermiştir.

Grafik 4.1.4.1.1 2008-2012 Yılları Mobilya İhracatı (Milyar USD)

Kaynak: TÜİK, 2012

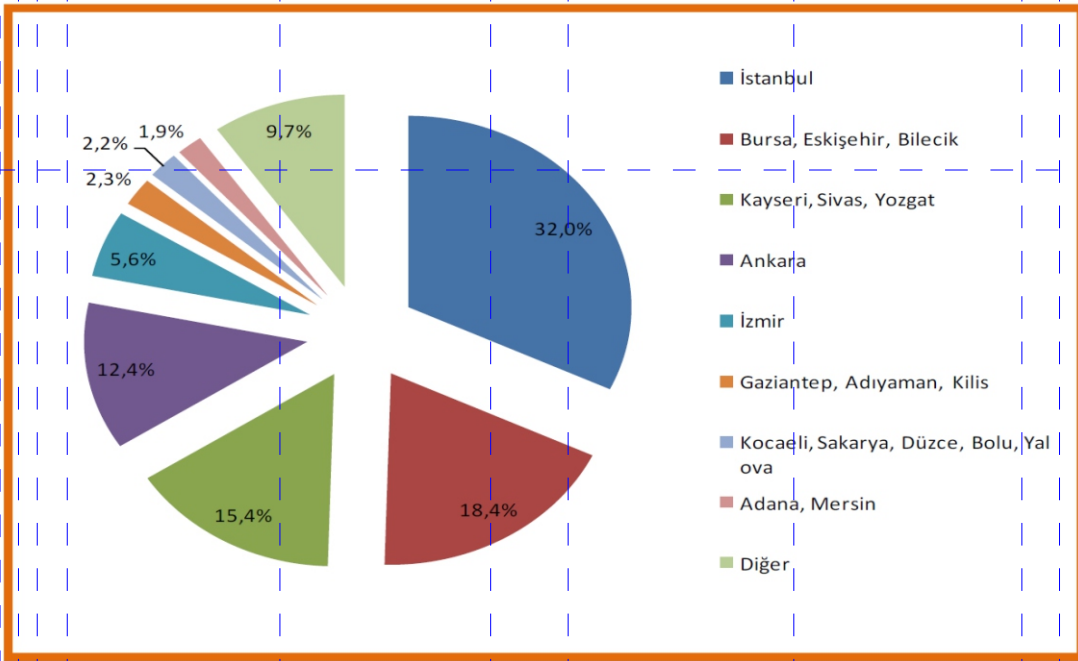
2012 yılında Türkiye'nin en çok mobilya ihraç ettiği ilk üç ülke sırasıyla Irak, Almanya ve İran'dır. Son yıllarda ihracat tutarındaki artışa bağlı olarak 2009 yılında 170 olan ihracat yapılan ülke sayısı da 2012 yılında 186'ya yükselmiştir.

Grafik 4.1.4.1.2. Mobilya İhracatı Yapılan Ülkeler

Türkiye'de İBBS-Düzey 2 bölgeleri arasında en fazla ihracatın yapıldığı bölge TR10 olarak isimlendirilen İstanbul bölgesidir. TR10 bölgesinin toplam ihracattaki payı %32'dir. İstanbul'dan sonra en fazla ihracatın yapıldığı bölge, Bursa, Bilecik ve Eskişehir'in yer aldığı TR41 bölgesidir.

Grafik 4.1.4.1.3. Türkiye'de Mobilya İhracatının İBBS-Düzey 2 Bölgelerine Göre Dağılımı

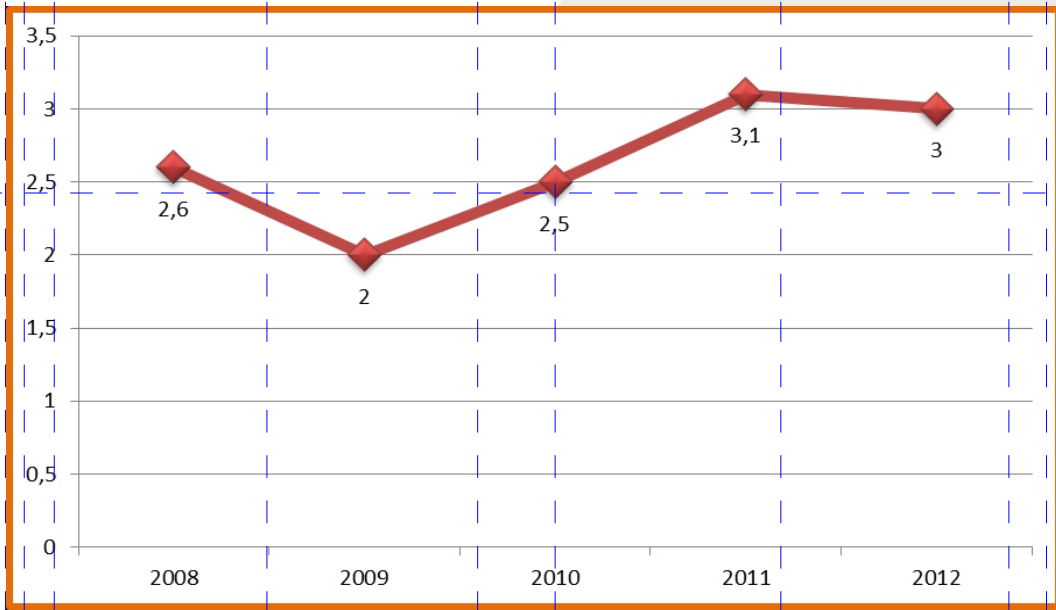
Kaynak: TÜİK, 2012

4.1.4.2. Mobilya İthalatı

Ülkemizdeki toplam mobilya ithalatı, 2011 yılında 909 milyon USD iken, 2012 yılında TÜİK verilerine göre 614 milyon USD olarak gerçekleşmiştir.

2008-2012 dönemindeki mobilya ithalatı incelendiğinde 2009 yılının ilk çeyreğinde Türkiye'nin mobilya ithalatı, bir önceki yılın aynı dönemine oranla %43 oranında azalış göstermiştir. Krizin etkilerinin azalmasıyla birlikte sektörde kapasite kullanım oranlarına bağlı olarak ithalatın da artış eğilimine girdiği görülmektedir.

Grafik 4.1.4.2.1. 2008-2012 Yılları Mobilya İthalatı (Milyon USD)

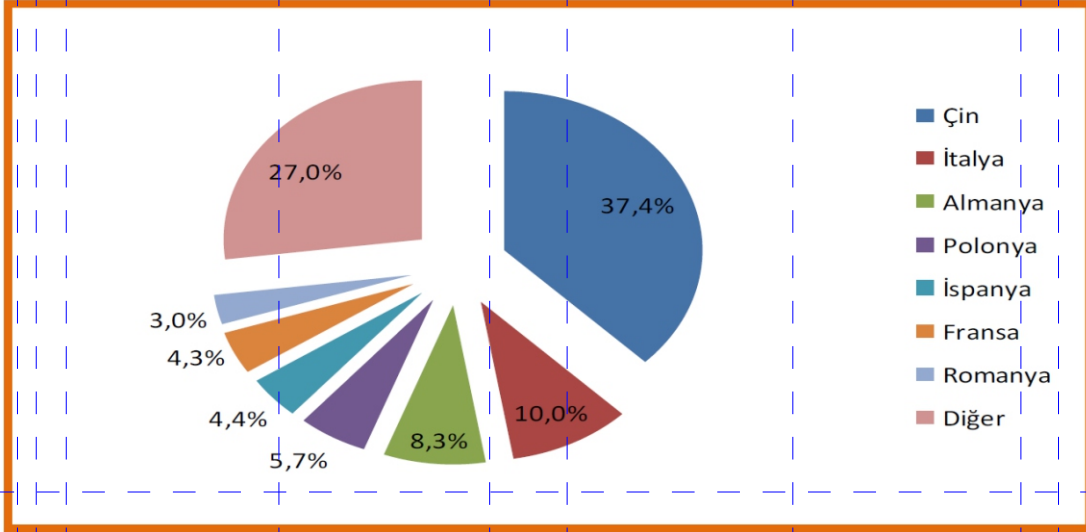

Kaynak: TÜİK, 2012

Türkiye'nin mobilya ithal ettiği ülkeler arasında Çin 340.054.270 USD ithalat ile ilk sırayı almaktadır. Çin'in ithalattaki payı %37,4'tür. Mobilya ithal edilen diğer önemli ülkeler ise İtalya, Almanya, Polonya, İspanya, Fransa ve Romanya'dır.

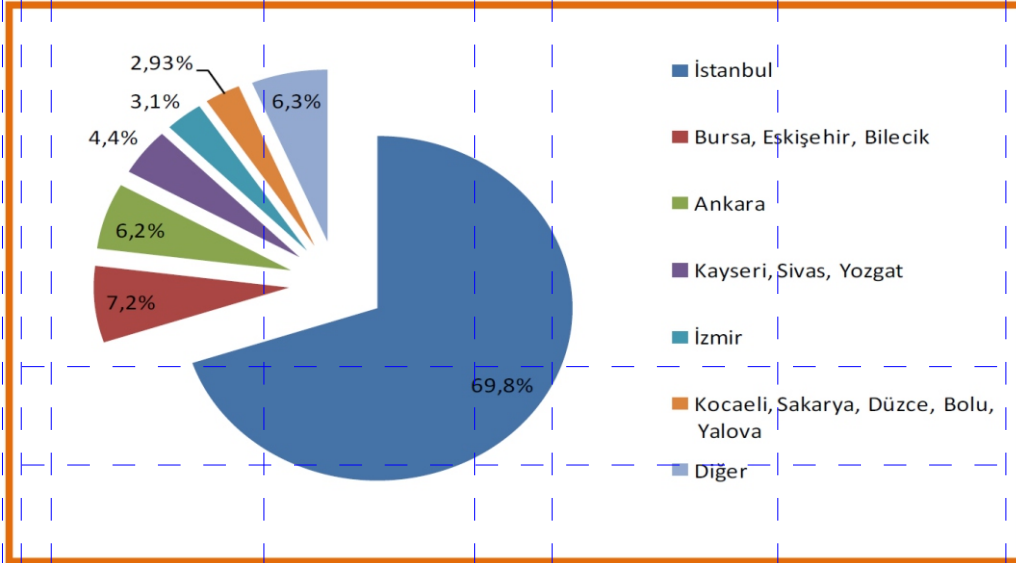

Grafik 4.1.4.2.2. Türkiye - Mobilya İthal Edilen Ülkeler

Kaynak: TÜİK, 2012

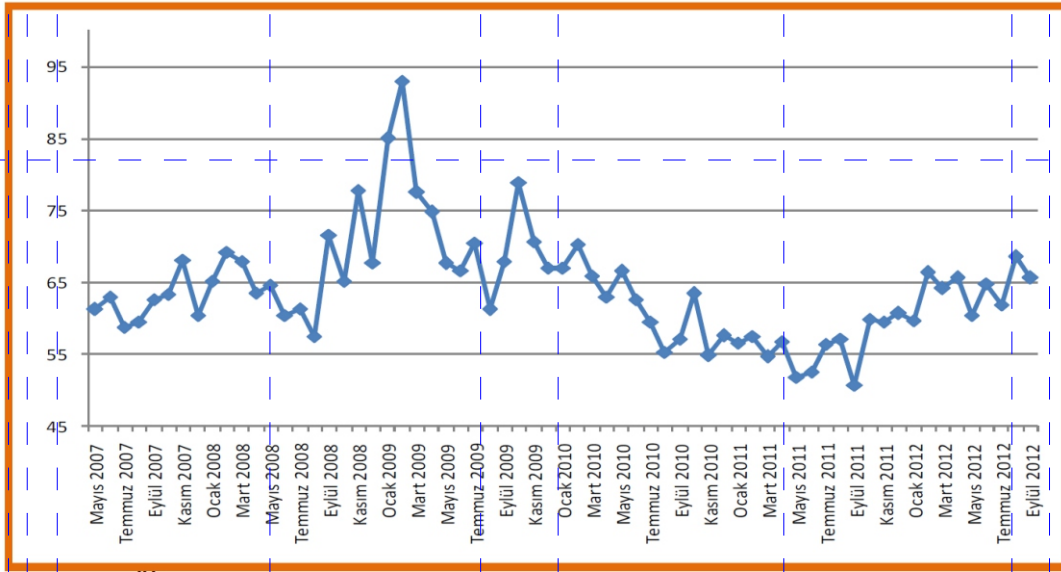
Grafik 4.1.4.2.3. Türkiye'de Mobilya İthalatının İBBS-Düzey 2 Bölgelerine Göre Dağılımı

Kaynak: TÜİK, 2012

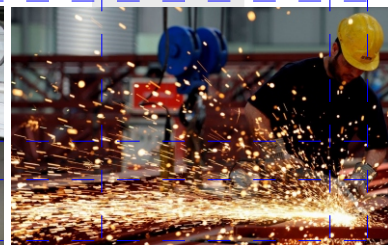
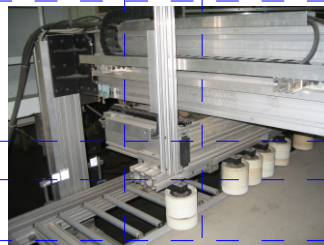
Türkiye'de İBBS-Düzyey 2 bölgeleri arasında en fazla ithalatın yapıldığı bölge TR10 olarak isimlendirilen İstanbul bölgesidir. TR10 bölgesinin toplam ithalattaki payı %69,8'dir. İstanbul'dan sonra en fazla ithalatın yapıldığı bölge, Bursa, Bilecik ve Eskişehir'in yer aldığı TR41 bölgesidir. TR10 ve TR41 bölgeleri hem ihracat hem de ithalatın en fazla yapıldığı bölgelerdir.

Grafik 4.1.4.2.4. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (%)

Kaynak: TÜİK, 2012

İhracatın ithalatı karşılama oranları incelendiğinde, oranın yıl içerisinde artış ve azalış şeklinde dalgalı bir seyir izlediği görülmektedir. Mayıs 2007-Eylül 2012 tarihleri arasında karşılama oranının ortalama %64 olduğu görülmektedir.

5. BÖLGEDE SEKTÖRÜN DURUMU

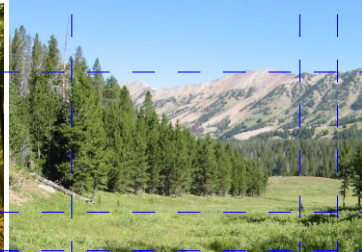
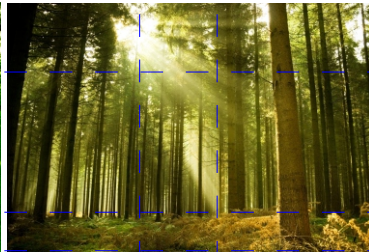
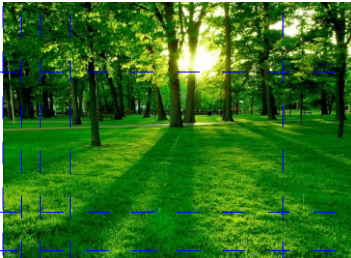
- Bölgede imalat sanayide yoğunlaşma katsayısı, uzmanlaşma matrisi ve değişim payı analizine göre öne çıkan sektörlerden ikisi mobilya imalatı ve ağaç ürünleri imalatı sektörleridir.
- “Mobilya imalatı” sektörünün bölgesel dağılımına bakıldığında başta İstanbul olmak üzere büyük ve sanayisi gelişmiş kentlerde yoğunlaştığı görülmektedir. TR83 Bölgesi'nin sektördeki payı görece düşüktür.
- Bölgede orman ürünleri sanayisi hızla gelişmektedir. Bölge ormanlarından tomruk, maden direği, tel direği, sanayi odunu, kağıflık odun, Tif yonga ve yakacak odun imalatında faydalanılmaktadır. Son yıllarda yakacak odun üretiminde giderek düşüş yaşanırken lif-yonga sınıfında artışlar görülmektedir. Samsun ilinde orman ürünleri ve mobilya sanayi küçük orta boy sanayi yığılaşması göstermiştir. Genel olarak tomruktan kereste işleyen işletmelerin bir şekilde mobilya sektöründe de hizmet verdikleri görülmektedir.
- DPT ve Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) ortak çalışması olan “Türkiye’de Bölgesel Gelişme Politikaları Sektör- Bölge Yığılaşmaları” (2005) raporunda sektörlerin bölgesel düzeyde yoğunlaşmaları, bölgelerin ise kendi içinde sektörel yoğunlaşmaları hesaplanarak bölgeler arası etkileşim ve bölgelerin mukayeseli üstünlükleri belirlenmiştir. Bu çalışmada 2002 yılı genel sanayi işyeri sayımının geçici sonuçları kullanılmıştır. Bu çalışmanın sonuçlarına göre, TR83 Bölgesi’nde imalat sanayi alt sektörlerinden mobilya ve ağaç ürünleri imalatında yoğunlaşma görülmektedir.
- Yoğunlaşma katsayısı yöntemi ile bölge içinde sektörlerin birbirleri ile kıyaslaması yapılırken genellikle istihdam verileri kullanılmaktadır. Bununla beraber üretim değeri, işletme sayısı, dış

- hesaplanarak sektörlerin karşılaştırması yapılabilir. TÜİK tarafından yayımlanan Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri'nden derlenen, 2008 yılına ait imalat sanayi alt sektörlerinde çalışanların sayıları, yerel birim sayıları, ciro ve ihracat değerleri kullanılarak sektörlerin yoğunlaşma katsayıları hesaplanmıştır. Yoğunlaşma katsayısı tüm göstergeler için 1'den büyük olan sektörler arasında ağaç ve orman ürünleri imalatı bulunmaktadır.

Tablo 5.1 TR83 Ormancılık Ürünleri, 2009

	AMASYA	ÇORUM	SAMSUN	TOKAT	TR83
Dikili damga (m ³)	127.094	240.142	264.731	241.668	873.635
Tomruk (m ³)	14.508	68.751	60.351	24.467	168.077
Tel direği (m ³)	-	997	706	-	1.703
Maden direği (m ³)	4.414	9.793	10.593	3.238	28.038
Sanayi odunu (m ³)	10.761	2.754	20.313	18.315	52.143
Kağıtlık odunu(m ³)	3.774	11.261	12.313	7.304	34.652
Yapacak odun (m ³)	33.456	93.555	104.555	53.324	284.890
Lif yonga (m ³)	86.388	104.441	107.215	133.581	431.625
Endüstriyel odun (m ³)	119.844	197.996	211.791	186.920	716.551
Yakacak odun (ster)	52.074	74.723	179.359	131.178	437.334

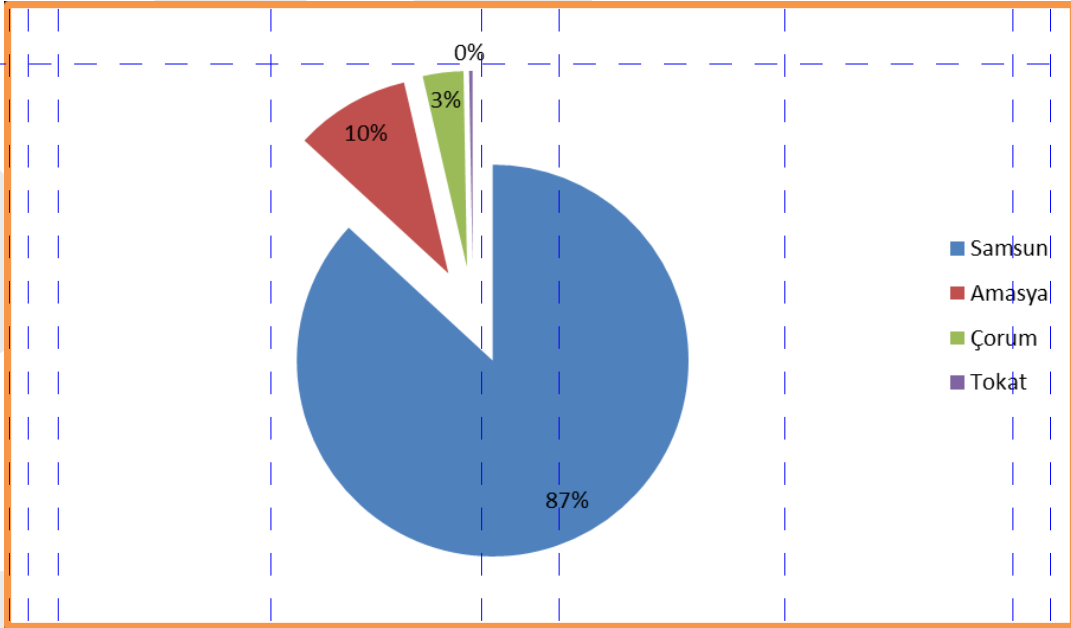
Kaynak: Amasya Orman Bölge Müdürlüğü, 2010, (Basılmamış Doküman)

5.1 Bölgede Ağaç Ürünleri İhracatı

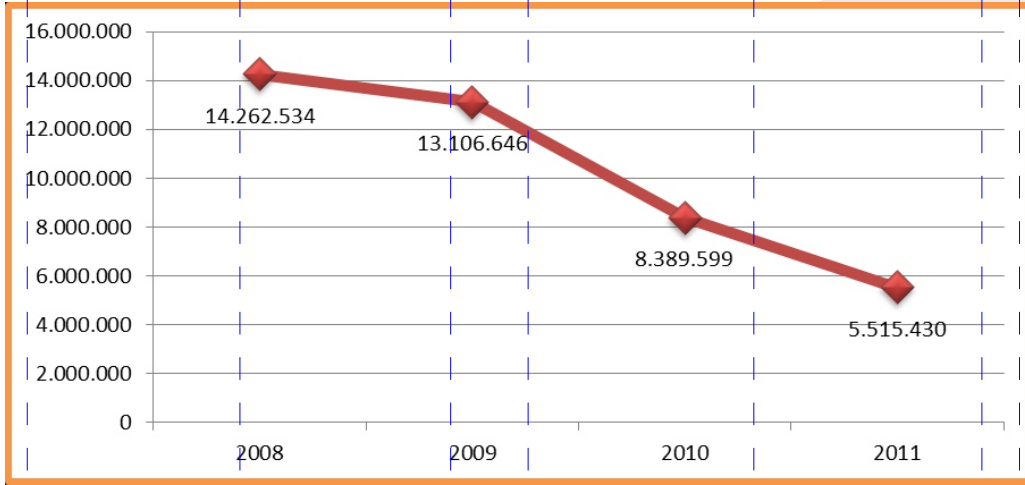
Amasya, Çorum, Samsun ve Tokat illerini kapsayan TR83 Bölgesi'nin Türkiye ağaç ürünleri ihracatındaki payı yaklaşık %0,9'dur. TR83 Bölgesi 26 bölge arasında en fazla ihracatın yapıldığı 14. Bölgedir. İhracatın büyük çoğunluğu Samsun ilinden yapılmaktadır. Samsun'u sırasıyla Amasya, Çorum ve Tokat takip etmektedir.

Grafik 5.1.1. TR83 Bölgesinde Ağaç Ürünleri İhracatının İl Bazında Dağılımı

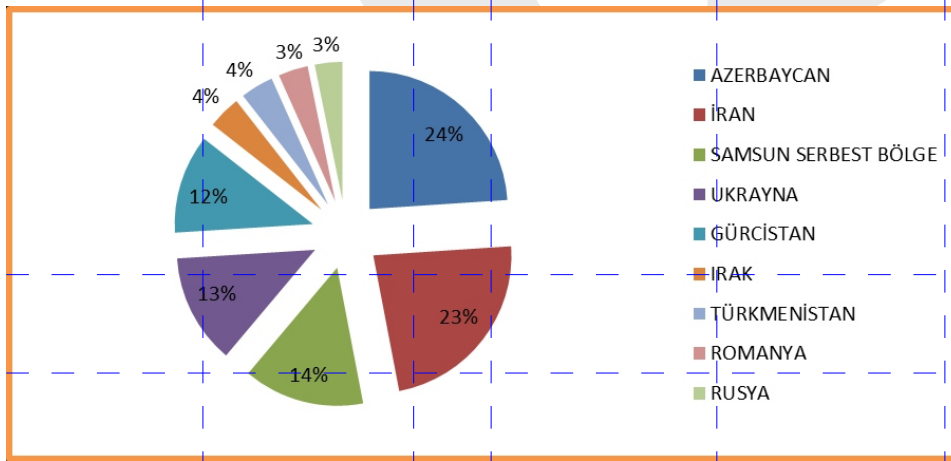

Kaynak: TÜİK, 2012

TR83 Bölgesi'nde yıllara göre ağaç ürünleri ihracatı incelendiğinde 2008 yılında 14 milyon USD olarak gerçekleşen ihracatın 2009 yılından itibaren genel bir düşüş trendine geçmiştir. Türkiye genelinde 2009 yılından sonra ihracat değerleri artarken bölgede ihracat değerlerinin yıllar içinde düşmesi dikkat çekicidir.

Grafik 5.1.2. TR83 Bölgesinde Yıllara Göre Mobilya İhracatı (Milyon USD)

TR83 Bölgesi'nden ihracat yapılan ülkeler incelendiğinde en çok ihracat yapılan ülke 1,8 milyon USD ihracat ile Azerbaycan'dır. Bölgeden yapılan toplam ihracatın %24'ü Azerbaycan'a yapılmaktadır. Azerbaycan'ı sırasıyla İran, Samsun Serbest Bölge, Ukrayna, Gürcistan ve Irak takip etmektedir.

Grafik 5.1.3. Bölgeden İhracat Yapılan Ülkeler

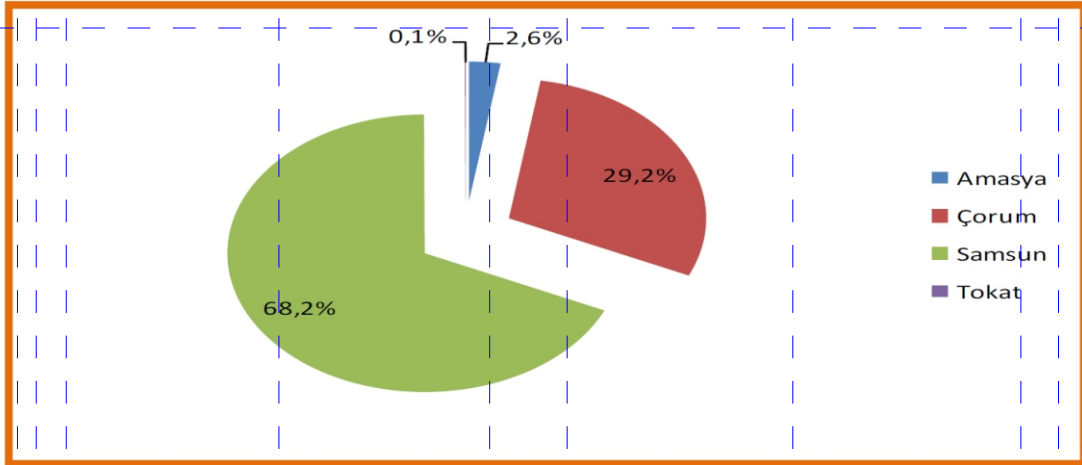
Kaynak: TÜİK, 2012

5.2. Bölgede Mobilya İhracatı

Bölgenin Türkiye mobilya ihracatındaki payı yaklaşık %0,45'tir. TR83 bölgesi, 26 bölge arasında en fazla ihracatın yapıldığı 17. bölgedir. Bölgeden ihraç edilen ürünler bazında bakıldığında ise mobilya bölgeden en çok ihraç edilen 10. ürün grubudur. Bölgede mobilya ihracatının en fazla yapıldığı il, bölge ihracatının %68,2'sini karşılayan Samsun ilidir. Samsun'u sırasıyla Çorum, Amasya ve Tokat illeri takip etmektedir.

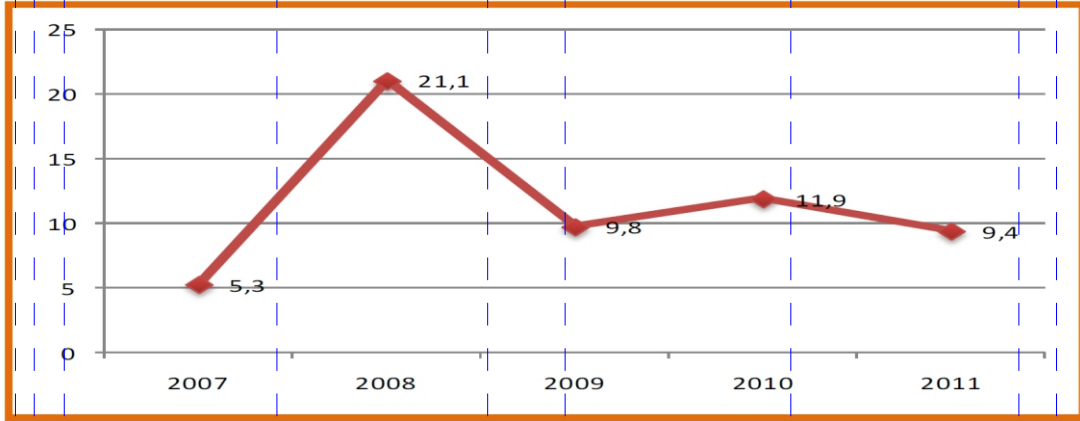
Grafik 5.2.1. TR83 Bölgesinde Mobilya İhracatının İl Bazında Dağılımı

Kaynak: TÜİK, 2012

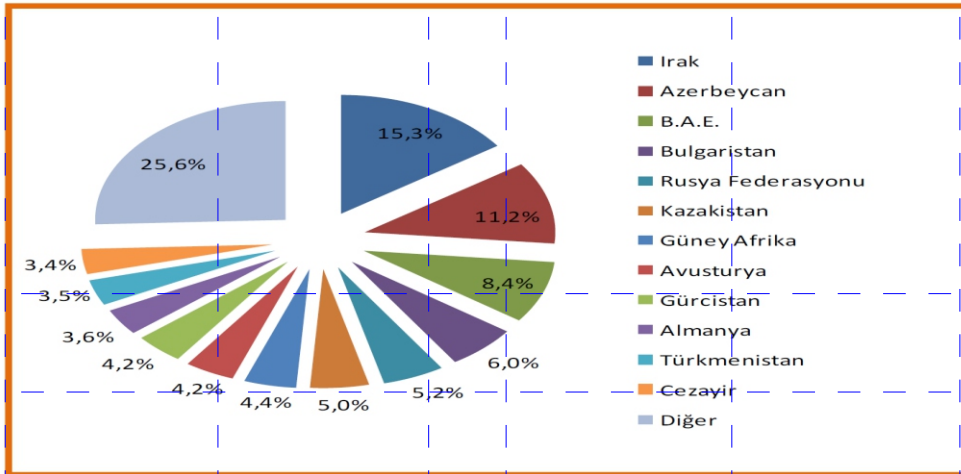
2011 yılı itibarıyla Bölgenin mobilya ihracatı bir önceki yıla kıyasla %21 oranında azalarak 9.440.170 USD olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 5.2.2. TR83 Bölgesinde Yıllara Göre Mobilya İhracatı (Milyon USD)

Kaynak: TÜİK, 2012

TR83 bölgesinden ihraç edilen mobilyaların %15,3'ü Irak'a ihraç edilmektedir. Irak'a yapılan ihracat 1,4 milyon USD civarındadır. Bölgeden ihraç edilen ürünlerin yarısına yakını altı ülkeye ihraç edilmektedir. Bu ülkeler sırasıyla Irak, Azerbaycan, Birleşik Arap Emirlikleri, Bulgaristan, Rusya Federasyonu ve Kazakistan'dır.

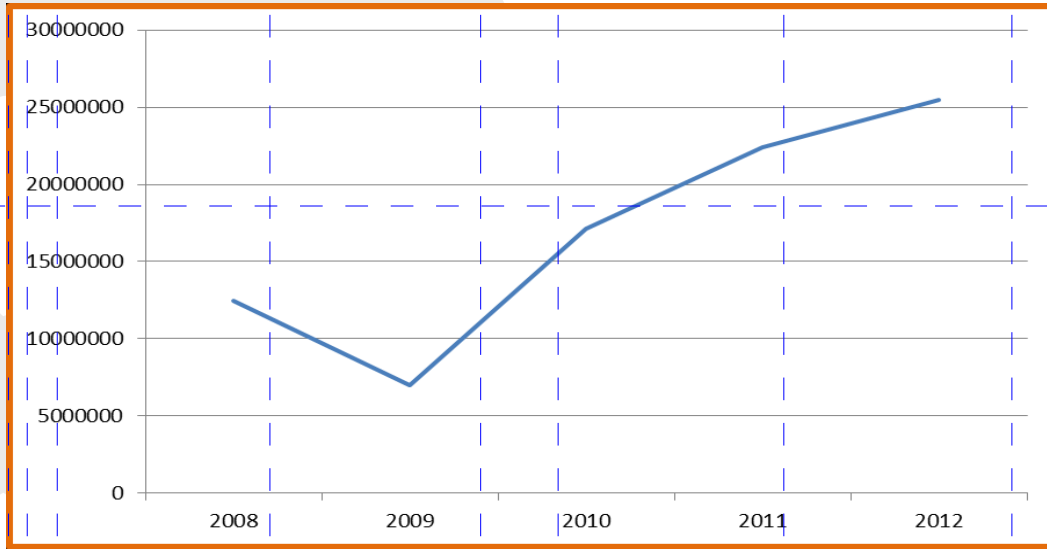
Grafik 5.2.3. Bölgeden İhracat Yapılan Ülkeler

Kaynak: TÜİK, 2012

5.3. Bölgede Ağaç Ürünleri İthalatı

TR83 Bölgesi'nin ağaç ürünleri ithalatındaki payı yaklaşık olarak %1'dir. TR83 bölgesi, 26 bölge arasında en fazla ithalatın yapıldığı 13. bölgedir.

Grafik 5.3.1 TR83 Bölgesinde Ağaç Ürünleri İthalatı (USD)

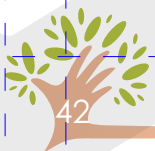

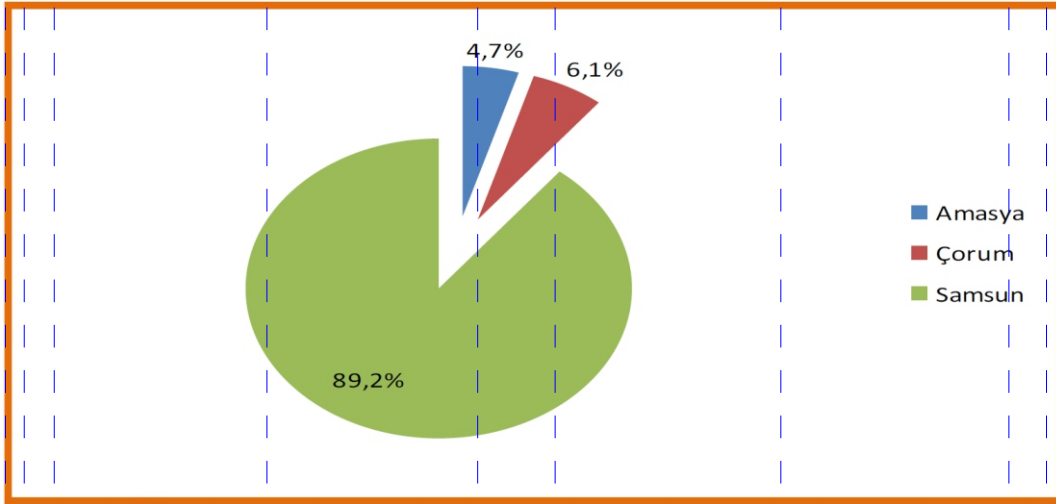
Kaynak: TÜİK, 2013 ISIC=20, Ağaç ve mantar ürünleri (mobilya hariç)

Bölgede 2009-2012 aralığındaki ağaç ürünleri ithalatı rakamlarındaki %300'ü geçen artış göze çarpmaktadır. Artışta Samsun limanının dış ticaret konusunda daha etkin kullanılıyor olmasının etkisi vardır.

5.4. Bölgede Mobilya İthalatı

Bölgenin mobilya ithalatındaki payı yaklaşık olarak %0,21'dir. TR83 bölgesi, 26 bölge arasında en fazla ithalatın yapıldığı 13. bölgedir.

Grafik 5.4.1. TR83 Bölgesinde İthalatın İl Bazında Dağılımı

Kaynak: TÜİK, 2012

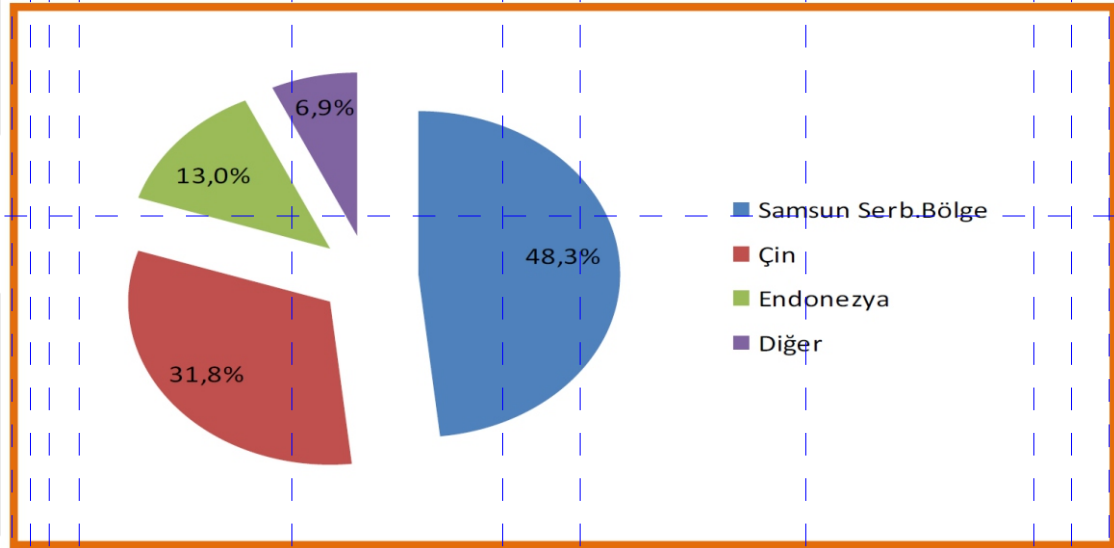
2009 krizinin etkisiyle Bölgedeki küçük ve orta ölçekteki firmaların üretimleri azalmış olup talep ithalat yapılarak karşılanmaya çalışılmıştır. Bu durum kriz döneminde ithalatın artmasına neden olmuştur.

Grafik 5.4.2. Bölgede Yıllara Göre İthalat (Milyon USD)

Kaynak: TÜİK, 2012

TR83 bölgesinde ithal edilen mobilyaların %48,3'ü Samsun Serbest Bölge'den ithal edilmektedir. Samsun Serbest Bölge'den ithal edilen ürün değeri 1,4 milyon USD civarındadır. Bu durum Samsun Serbest Bölge'de üretim yapan firmanın ürünlerini iç piyasaya satması sebebiyle ortaya çıkmaktadır. Samsun Serbest Bölge'yi Çin ve Endonezya takip etmektedir.

Grafik 5.4.3. Bölgeden İthalat Yapılan Ülkeler

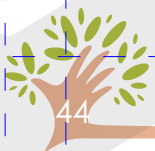

Kaynak: TÜİK, 2012

İl bazında hangi ülkelerden en fazla ithal ürün alındığı incelendiğinde ise Amasya ve Çorum Çin'den, Samsun ise Samsun Serbest Bölge'den ithal ürün alımı yapmaktadır.

5.5. Bölgede İşyeri Sayısı ve İstihdam

2010 yılı SGK kayıtlarına göre Türkiye'de ağaç ve ağaç ürünleri imalatında faaliyet gösteren işyerlerinin %2,99'u Amasya, Çorum, Samsun ve Tokat illerini kapsayan TR83 Bölgesinde faaliyet göstermektedir.

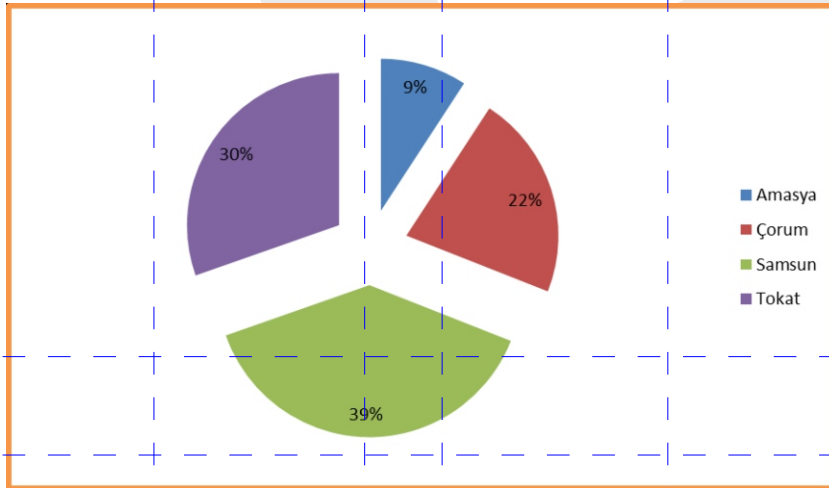

Tablo 5.5.1. TR83 Bölgesi'nde Ağaç ve Ağaç Ürünleri İmalatında Faaliyet Gösteren İşyeri Sayısı

	İşyeri Sayısı
Amasya	30
Çorum	71
Samsun	126
Tokat	99
TOPLAM	326

Kaynak: SGK,2010

Bölgede faaliyet gösteren 326 işyerinin % 38,6'sı Samsun'dadır. İşyeri sayısı bakımından Samsun'u sırasıyla Tokat, Çorum ve Amasya takip etmektedir.

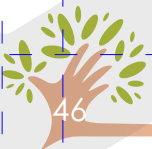
Ağaç ve ağaç ürünleri imalatı alanında Türkiye'de istihdam edilen sigortalı çalışan sayısının %3,4'ü bölgede istihdam etmektedir.

Tablo 5.5.2. TR83 Bölgesi'nde Ağaç ve Ağaç Ürünleri İmalatında Çalışan Sigortalı Sayısı

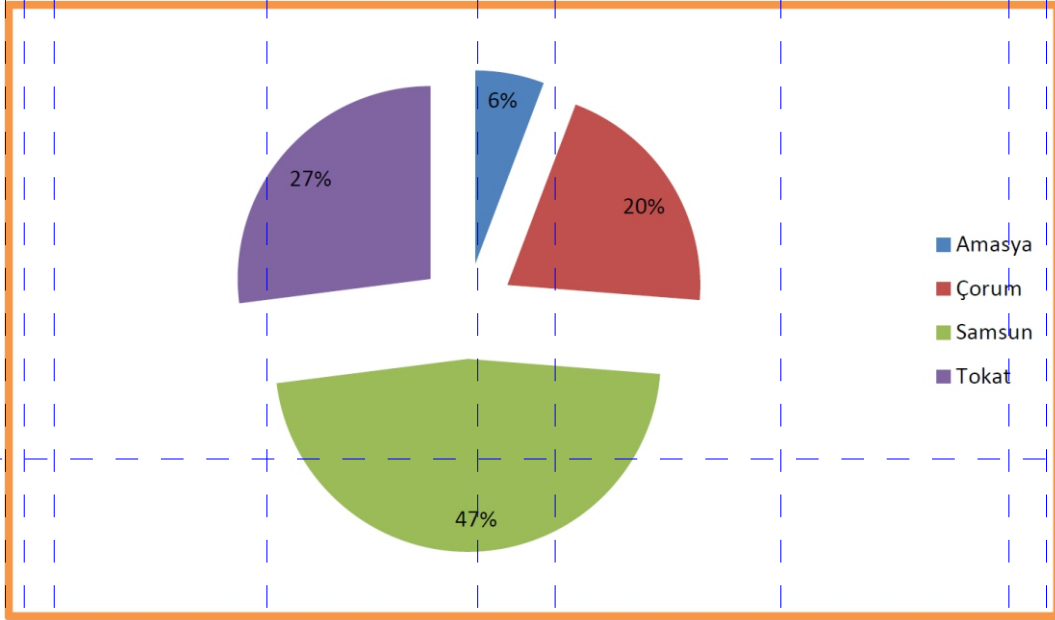
	Sigortalı Sayısı
Amasya	120
Çorum	427
Samsun	974
Tokat	563
TOPLAM	2084

Kaynak: SGK, 2010

Bölgede ağaç ve ağaç ürünleri imalatında çalışan 2084 kişinin %47'si Samsun'da istihdam edilmektedir. Samsun'u sırasıyla Tokat, Çorum ve Amasya takip etmektedir.

Grafik 5.5.3. TR83 Bölgesi'nde Mobilya İmalatında Çalışan Sigortalı Sayısının İl Bazında Dağılımı

2010 yılı SGK Kayıtlarına göre Türkiye'de mobilya imalatında faaliyet gösteren işyerlerinin %3,2'si TR83 bölgesinde faaliyet göstermektedir.

Tablo 5.5.4. TR83 Bölgesi'nde Mobilya İmalatında Faaliyet Gösteren İşyeri Sayısı

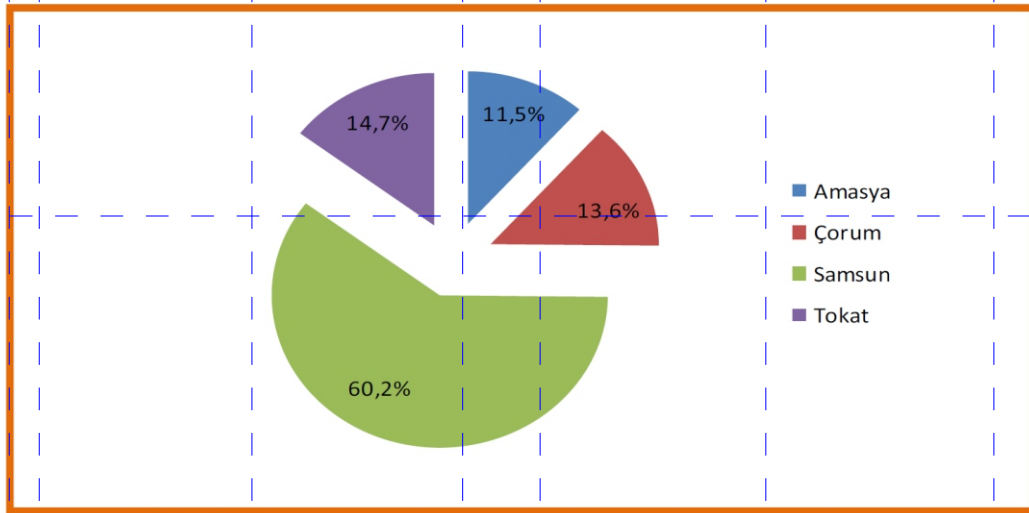
	İşyeri Sayısı
Amasya	55
Çorum	65
Samsun	287
Tokat	70
TOPLAM	477

Kaynak: SGK, 2010

Bölgede, 477 işyeri mobilya imalatında faaliyet göstermektedir. Faaliyet gösteren firmaların %60,2'si Samsun'da faaliyet göstermektedir. İşyeri sayısı bakımından Samsun ilini Tokat, Çorum ve Amasya illeri izlemektedir.

Grafik 5.5.5. TR83 Bölgesi'nde Mobilya İmalatında Faaliyet Gösteren İşyerleri Sayısının İl Bazında Dağılımı

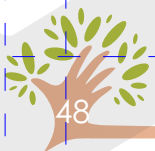
Kaynak: SGK, 2010

Mobilya imalatı alanında Türkiye'de istihdam edilen sigortalı çalışan sayısının %2,4'ü bölgede istihdam edilmektedir. Bölgede mobilya imalatında toplam 2.369 kişi sigortalı olarak çalışmaktadır.

Tablo 5.5.6. TR83 Bölgesi'nde Mobilya İmalatında Çalışan Sigortalı Sayısı

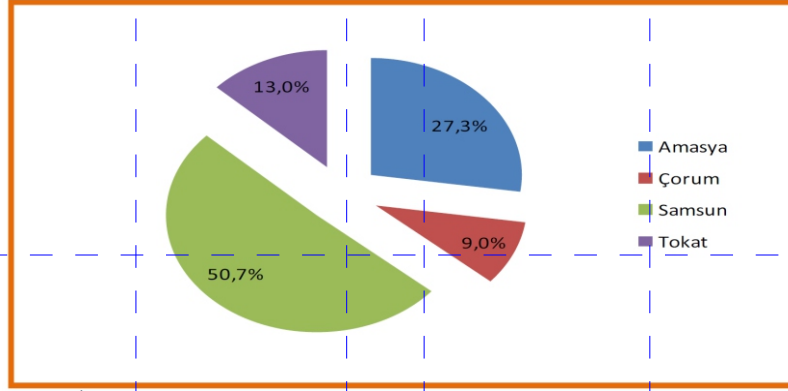
	Sigortalı Sayısı
Amasya	647
Çorum	213
Samsun	1.201
Tokat	308
TOPLAM	2.369

Kaynak: SGK, 2010

Bölgede mobilya imalatı alanında çalışan 2.369 kişinin %50,7'si Samsun ilinde istihdam edilmektedir. Samsun ilini sırasıyla Amasya, Tokat ve Çorum illeri izlemektedir.

Grafik 5.5.7. TR83 Bölgesi'nde Mobilya İmalatında Çalışan Sigortalı Sayısının İl Bazında Dağılımı

Kaynak: SGK, 2010

Bölgede işyeri başına düşen sigortalı işçi sayısı incelendiğinde en yüksek oran işyeri başına 11,8 sigortalı çalışan ile Amasya ilidir. Bu oran Türkiye ortalaması olan işyeri başına 6,33 sigortalı çalışanın üzerindedir. Bölgede Türkiye ortalaması üzerinde bir değere sahip olan tek il Amasya'dır. Amasya ilini işyeri başına düşen kişi sayısı 4,4 ile Tokat, 4,2 ile Samsun ve 3,3 ile Çorum illeri takip etmektedir.

Amasya, Çorum, Samsun ve Tokat illerindeki Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüklerinden alınan verilere göre; müdürlüklere kayıtlı işletme sayısı; Amasya'da 153; Çorum'da 30; Samsun'da 77; Tokat'ta 39'dur. Bu sektörde illerdeki istihdam sayısı sırasıyla 574; 445; 1246 ve 505'tir.

Ancak Esnaf ve Sanatkarlar Odası, Ticaret ve Sanayi Odası, Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü verileri farklılık gösterebilmektedir. Bu nedenle, birçok sektörde de görülebilen farklı kurumlarda farklı verilerin varlığı ortaya çıkmaktadır.

6. SEKTÖRDE GÜNCEL GELİŞMELER

Mobilya sektörü yeniliklere açık, ihracatını sürekli arttıran bir sektördür. Sektörde hem Türkiye'de hem de bölgede çeşitli çalışmalar yapılarak ihracat, kalite ve hizmet arttırılmaya çalışılmaktadır.

Türk Mobilya Sektörü, iç piyasada yüzde 15 küçülmesine rağmen ihracatını bir önceki yıla göre yüzde 20 oranında arttırmış ve rotayı Ortadoğu, Orta Asya ve Afrika'ya çevirmiştir. Sektör 2012 yılının ilk 9 ayında en fazla ihracatı Irak'a gerçekleştirenken, ikinci sırada Libya yer almıştır. Libya geçen yılın ilk 9 ayında 7,5 milyon USD ihracat yaparken, bu yılın aynı döneminde ihracat yaklaşık %800 artarak 113 milyon USD seviyesine yükselmiştir. Yeni pazarlara açılma hedefinde olan mobilya sektörünün sıradaki hedefi ise Angola'dır.

Tasarım odaklı büyüme hedefi koyan Türkiye Mobilya Sanayicileri Derneği (MOSDER), 2012 yılı içerisinde ihracatta 2 milyar dolar sınırının geçilmesini hedeflemektedir. Bu hedefe ulaşmada, T.C. Ekonomi Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü'nün 2010/8 sayılı Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi hakkındaki tebliğle verdiği yüzde 75'lik teşvik desteğinin payı büyüktür.

T.C. Ekonomi Bakanlığı'nın mobilya sektörüne verdiği teşvik ile hedef ülkeler ile irtibata geçilmekte ve iş ortaklıkları kurulmaktadır. Teşvik sayesinde ülkeler ile ikili ilişkiler rahatça kurulmakta bu durum da ihracatın artış hızını arttırmaktadır.

Tebliğ haricinde, MOSDER'in İstanbul İhracatçı Birlikleri ile gerçekleştirdiği Kenya, Hindistan ve Güney Afrika ziyaretlerinde amaçlanan bu ülkelere ihracatı arttırmaktır. Ziyaret sonrası, Kenya ile yapılan ihracat %111, Hindistan ile yapılan ihracat %76, Güney Afrika ile yapılan ihracat %37 artış göstermiştir.

Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ), Türkiye'nin mobilya merkezi olarak bilinen Kayseri'ye kuracağı "Mobilyakent" in temelini atmıştır. Proje, 20 Haziran 2012'de 114 milyon 938 bin liraya ihale edilmiştir. 750 bin metrekare arazi üzerine inşa edilecek Mobilyakent projesi kapsamında 688 işyerinin temeli atılacaktır.

Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortak finanse edilen ve Ekonomi Bakanlığı'nca yürütülen KOBİ İşbirliği ve Kümelenme Projesi kapsamında Samsun'da öne çıkan sektörlerden biri olmuştur. 2012 yılı içerisinde sektörle ilgili çok detaylı bir rapor hazırlanacaktır.

Afet riski altındaki alanların dönüşümünü kapsayan Kentsel Dönüşüm Projesi, yılın ilk yarısında inşaat sektörünü hareketlendirmiştir. İnşaat ve mobilya sektörünün birbirinin tamamlayıcısı durumunda olması nedeniyle artan inşaat sektörü yatırımları, mobilya sektöründe de önemli gelişmelerin olmasını sağlayacaktır. Kentsel Dönüşüm sektördeki satışları da istihdamı da artıracaktır.

7. SEKTÖRÜN GZFT'SİNE YÖNELİK DEĞERLENDİRME

Fırsatlar:

- Ekonomi Bakanlığı'nın 2010/8 sayılı Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi hakkındaki tebliğle verdiği yüzde 75'lik teşvik desteği
- Küreselleşme ile mobilya tüketimindeki artış
- Markalaşmış ürünlerin artması
- Büyük ölçekli firmalar tarafından yapılan Ar-Ge yatırımlarının artması
- Mobilya sektörünün tasarım odaklı büyümeyi hedeflemesi
- Artan otomasyon

- Sektörün gelişime açık olması

Tehditler:

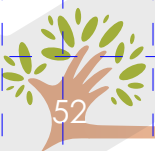
- Hammadde sıkıntısı
- Enerji maliyetlerinin çok yüksek olması
- Taşıma maliyetlerinin çok yüksek olması
- Kalifiye eleman yetiştirilmemesi
- Tasarım eksikliği
- Küresel ve ulusal ekonomik durgunluklar
- Çin ve Uzakdoğu ülkelerindeki ucuz işgücü
- Çin'deki büyük ölçekli mobilya üreticileri

Güçlü Yönler:

- Yüksek işgücü potansiyeli
- Fuar çalışmalarının artması
- Modern teknoloji ile üretim yapan orta ve büyük ölçekli firmaların sayısının giderek artması
- Malzeme ve ürün çeşitliliğinin yüksek olması
- Markalaşma çalışmalarına ağırlık verilmesi
- Üretim potansiyeli ve üretim ağı
- Hedef pazarlarla ikili ilişkilerin ve tanıtım faaliyetlerinin artırılması

Zayıf Yönler:

- Kalifiye eleman eksikliği
- Sektörde küçük ve orta ölçekli işletmelerin sayısının yüksek olması
- Tasarım çalışmalarının istenilen düzeyde olmaması
- Sektörde aile işletmelerinin sayısının fazla olması
- Satış sonrası hizmet eksikliği
- Mesleki eğitim yetersizliği
- Kayıt dışı ticaretin yüksek olması

B.AĞAÇ ÜRÜNLERİ VE MOBİLYA SEKTÖRÜYLE İLGİLİ GÖRÜŞMELER

Bölgede ağaç ürünleri ve mobilya sektörüyle ilgili özel sektör, kamu sektörü ve sivil toplum kuruluşları yetkilileriyle yapılan yüz yüze görüşmeler neticesinde edinilen bilgiler, bu bölümde derlenmiştir.

Hammadde durumu

Mevcut sektörde hammadde sıkıntısı bulunmamaktadır. Tomruk ve kereste, özellikle Kastamonu'dan elde edilmektedir. Yurt dışından çam ve ladin ağacından kereste temin edilmektedir. Son yıllarda ağaç yerine daha çok MDF kullanılmaya başlanmıştır. Önceki yıllarda sunta kaplama yapılırken şu anda modüler mobilyacılık ön plandadır.

İç-dış piyasadaki ticari durum

Sektördeki firmaların çoğunluğu küçük boyutlu firmalardan oluşmaktadır. Bu firmaların çoğunluğu iç pazarda çalışmakta olup özellikle bölge içinde ticari ilişkilerini sürdürmektedir. Kurumsallaşmasını tamamlayan firmalar, ihracata yönelmektedir.

Üretilen ürünlerin kalitesi, müşteri kitlesine göre değişmektedir. Alt, orta ve üst seviye müşteriler için, çeşitli kalitelerde ürünler üretilmektedir. Bu kapsamda Çin veya diğer ülkelerin sektörde olumsuz etkileri görülmektedir. Tasarım, sektörde önemli bir problem olarak görülmektedir.

Taşımacılık durumu

Taşımacılık, sektörde önemli bir problem olarak görülmektedir; firmalar, siparişlerini tek başlarına göndermek istedikleri zaman maliyet yükselmektedir; birçok firmanın anlaşıp siparişlerini bir arada

gönderebilme durumu da işbirliği eksikliği yüzünden gerçekleşmemektedir. Büyük firmalar kendi ürünlerini taşıma filoları ile sağlayabilmektedir. Ayrıca dolaylı vergilerin enerji ve yakıt fiyatlarını etkilemesi, özellikle kara taşımacılığının pahalalanmasına sebebiyet vermektedir.

Finansal destekler

KOBİ İşbirliği Kümelenme Projesi kapsamında Samsun'un önde gelen sektörlerinden biri olarak seçilen mobilya sektöründe ihtiyaç ve tedarik analizi çalışması yapılmaktadır. Talep eden firmalarla beraber bir URGE projesi uygulanması planlanmaktadır. Yine Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası tarafından verilen destekle Ondokuzmayıs Üniversitesi ile beraber firmaların sorunları belirlenmekte ve yol haritası hazırlanmaktadır.

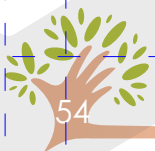
Sektörde, özellikle makine alımı, kurumsallaşma, ihracat ve insan kaynakları kapasitesinin artırılması konularında finansal desteklere başvuru mevcuttur.

Personel durumu

Sektörde kalifiye eleman eksikliği çekildiği görülmektedir. Üretimde özellikle CNC ve ağaç işleme operatörlerinin eksikliği ön plana çıkmaktadır. İŞKUR ile eksik görülen alanlarda meslek edindirme kursları açılrsa da bu kurslara büyük bir rağbet görülmemektedir. Meslek lisesi mezunları, atölyede çalışmayı tercih etmemektedir. Yeni işe başlayan personel, asgari ücret civarında almakla beraber yıllar içerisinde ücret artış göstermektedir. Meslek liselerinin ihtiyaçlarının giderilmesi (öğretmen, donanım, vb) önem taşımaktadır

Veri durumu

Sektörde kayıtlı firmaların ayrı ayrı kurumlara kayıtlı olması (Esnaf ve Sanatkarlar Odası; Ticaret ve Sanayi Odası, Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, vb), sağlıklı bir sektör envanterine ulaşılamamasını sağlamaktadır. Bu kapsamda önümüzdeki dönemde bu veritabanının

daha sağlıklı bir hale getirilmesi için detaylı bir sektör envanterinin çıkarılması önem arz etmektedir. Bu kapsamda Samsun TSO'nun KOBİ İşbirliği ve Kümeleme Projesi'nde hazırlayacağı rapor, bu kapsamda sağlıklı bir çalışma olarak değerlendirilebilir.

Kurumsallaşma durumu

Sektörlerin firmaların büyük çoğunluğu küçük boyutlu firmalar olup atölye mantığıyla faaliyetlerini sürdürmektedir ve kurumsallaşmada eksiklikler yaşanmaktadır. Özellikle girişimcilik gerektiren konularda firmalar, sektörde öncülük yapmaya sıcak bakmamaktadır. Firmalar arasında işbirliği de istenen düzeyde gözükmemektedir. Aynı zamanda meslek odalarının daha verimli çalışabilmesi adına başkanlıklarının gönüllülüğün ötesinde profesyonel bir iş olarak görülmesinin ve meslek odalarının yetkilerinin artırılmasının önemi belirtilmiştir.

Tahsis durumu

Özellikle orman ürünleri ile ilgilenen firmaların sayısının azaldığı ve OSB'lerde yeni yer tahsislerinde bu firmaların daha az tercih edildiği tespit edilmiştir. Bu tarz firmaların 500-1000 metre karelik kapalı alana karşılık 20-25 bin metre kare açık alana ihtiyaç duyması, diğer sektörlerde yatırım yapmak isteyen firmaların yerini işgal edebilmektedir. OSB'lerde 1 parseli 1 firma kullanabildiğinden bu büyük alanların bir kısmının kiraya verilebilmesi mümkün değildir. Bu kapsamda bu firmaların bir kısmı parseli bırakmış; bir kısmı ise sektör değiştirmiştir.

Tanıtım durumu

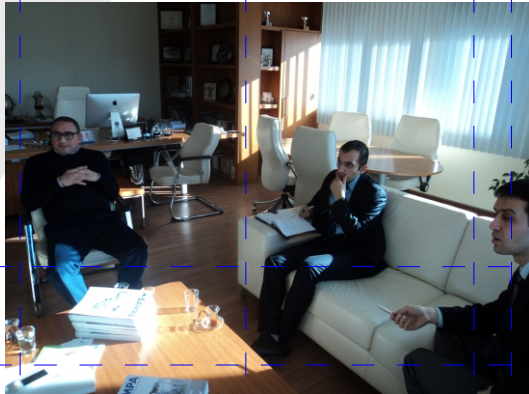
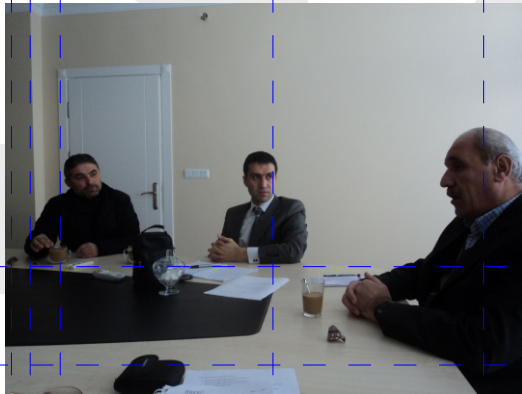
Mobilya sitesinin olmayışı özellikle ürünlerin tanıtımını olumsuz etkilemekte olup alışverişi azaltan bir etken olarak görülmektedir. İnegöl örneğinde sipariş üzerine satış yapıldıktan sonra üretim yapıldığı; Bölge illerinde ise ürünlerin üretildikten sonra satılmaya çalışıldığı belirtilmiştir. Sektörde ürünlerin gösteriminin geniş alanlar gerektirmesi de bir diğer sıkıntı olarak belirtilmiştir. Firmaların yurtiçi ve yurtdışı fuarlarda önümüzdeki zamanlarda daha fazla yer alması, tanıtım açısından

önemli olarak görülmektedir. Satışların artırılabilmesi adına markalaşma çalışmalarının artırılması önem arz etmektedir.

Tasarım durumu

Özellikle son yıllarda yeni alınan mobilyaların değişim oranı %10 civarlarına çıktığından dolayı firmaların kendine özgün tasarımlarının olması büyük önem arz etmektedir. Tasarımlar, firma büyüklükleri ve ürün çeşidine göre bilgisayar ortamında veya elde çizilebilmektedir.

9.SONUÇ

Türkiye mobilya sektöründe uluslararası piyasada rekabet edebilecek konumdadır. Mobilya sektöründe, 1990'lı yıllardan itibaren küçük ve orta ölçekli işletme sayısı ağırlıktadır. Fakat son 5-10 yıllık dönemde küreselleşmenin etkisiyle büyüyen hedef pazar, artan bilgi ve teknoloji sektörü farklı bir boyuta taşımıştır. Son dönemde Avrupa Birliği'ndeki krizin de etkisiyle hedef pazar Ortadoğu, Orta Asya ve Afrika'ya yönelmeye başlamıştır.

Devlet teşviklerinin artması, markalaşmanın öneminin farkına varılması, tasarım odaklı büyümenin hedeflenmesi vb. nedenlerden dolayı bir önceki yıla göre ihracat (2011) yüzde 20 oranında artış göstermiştir.

Türkiye'de hammadde akışı eksikliğinden dolayı tam kapasite çalışılmaması, güncel teknolojiden uzak makinelerle çalışılması, dünyanın en büyük mobilya üreticisi olan Çin'in olumsuz etkileri, 2009 yılında yaşanan dünya ekonomik krizi sektördeki olumsuz gelişmeleri oluşturmuştur. Önümüzdeki yıllarda yapılacak atılımlarla bu olumsuz etkilerin giderilmesi önem taşımaktadır.

Sektörde gelecek yıllarda hem ulusal hem de hedef pazarlardaki ihtiyaçlar çerçevesinde eski teknolojinin yenilenmesi ve ithalata bağımlılığın azaltılması hedeflenmelidir.

Türkiye'de mobilya sektöründe faaliyet gösteren firmalar genelde küçük ölçekli aile şirketleridir. Düşük teknoloji ve düşük kapasite kullanım oranları ile çalışan bu firmaların üretim maliyetleri yüksektir.

Afet riski altındaki alanların dönüşümünü kapsayan Kentsel Dönüşüm Projesi, 2012 yılının ilk yarısında inşaat sektörünü hareketlendirmiştir. İnşaat ve mobilya sektörünün birbirinin tamamlayıcısı durumunda olması nedeniyle artan inşaat sektörü yatırımları, mobilya sektöründe de önemli gelişmelerin olmasını sağlayacaktır. Kentsel Dönüşüm sektördeki satışları da istihdamı da artıracaktır. Gelecek yıllarda ahşap yapı endüstrisine yapılacak yatırımlar ve teşvikler, üretim kolaylığı ve enerji sarfiyatı açısından olumlu etkiler yaratacaktır. Ayrıca, ahşap yapıların kullanılması ülkenin taşıdığı deprem riskine karşı da bir önlem olacaktır.

"Mobilya imalatı" sektörünün bölgesel dağılımına bakıldığında başta İstanbul olmak üzere büyük ve sanayisi gelişmiş kentlerde yoğunlaştığı görülmektedir. TR83 Bölgesi'nin sektördeki payı görece düşüktür. Bu olumsuz gelişmenin yanında bölgenin mobilya sektöründeki ihracatı 2011 yılında 9,4 milyon dolar iken ithalatı 2,9 milyon dolardır.

Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortak finanse edilen ve Ekonomi Bakanlığı'nca yürütülen KOBİ İşbirliği ve Kümelenme Projesi kapsamında Samsun'da öne çıkan sektörlerden biri olmuştur.

TR83 Bölgesindeki işverenlerle yapılan istişarelerde sektörde kalifiye eleman eksikliği çekildiği belirtilmiştir. Üretimde özellikle CNC ve ağaç işleme operatörlerinin eksikliği ön plana çıkmaktadır. İŞKUR ile eksik görülen alanlarda meslek edindirme kursları açılrsa da bu kurslara büyük birrağbet görülmemektedir.

TR83 Bölgesindeki firmaların ayrı ayrı kurumlara kayıtlı olması (Esnaf ve Sanatkarlar Odası; Ticaret ve Sanayi Odası, Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, vb), sağlıklı bir sektör envanterine ulaşılamamasına neden

ölmektedir. Bu kapsamda önümüzdeki dönemde bu veritabanının daha sağlıklı bir hale getirilmesi için detaylı bir sektör envanterinin çıkarılması önem arz etmektedir. Bu kapsamda Samsun TSO'nun KOBİ İşbirliği ve Kümelenme Projesi'nde hazırlayacağı rapor, bu kapsamda sağlıklı bir çalışma olarak değerlendirilebilir.

KAYNAKÇA

DPT, 2006. T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı 9.Kalkınma Planı, Ağaç Ürünleri ve Mobilya Sanayii Özel İhtisas Komisyonu Raporu

T.C. Kalkınma Bakanlığı 10.Kalkınma Planı, 2013

ÇSİL, 2011. Centre For Industrial Studies, worldfurnitureonline.com, Erişim tarihi: 20 Kasım 2012.

MOBSAD, 2009. Mobilya Sektör Raporu.

T.C. Ekonomi Bakanlığı, 2012. Sektör Raporları, Mobilya Sektörü.

T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2012. Sanayi Bakanlığı, Sektörel Raporlar ve Analizler Serisi, Mobilya Sektörü Raporu (2012/1).

TÜİK, 2013. Dış Ticaret Veri Tabanı, Erişim tarihi: 17 Ocak 2013.

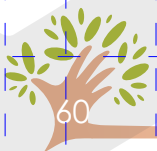
Ankara Kalkınma Ajansı, 2011. Siteler, Mobilya ve Ankara.

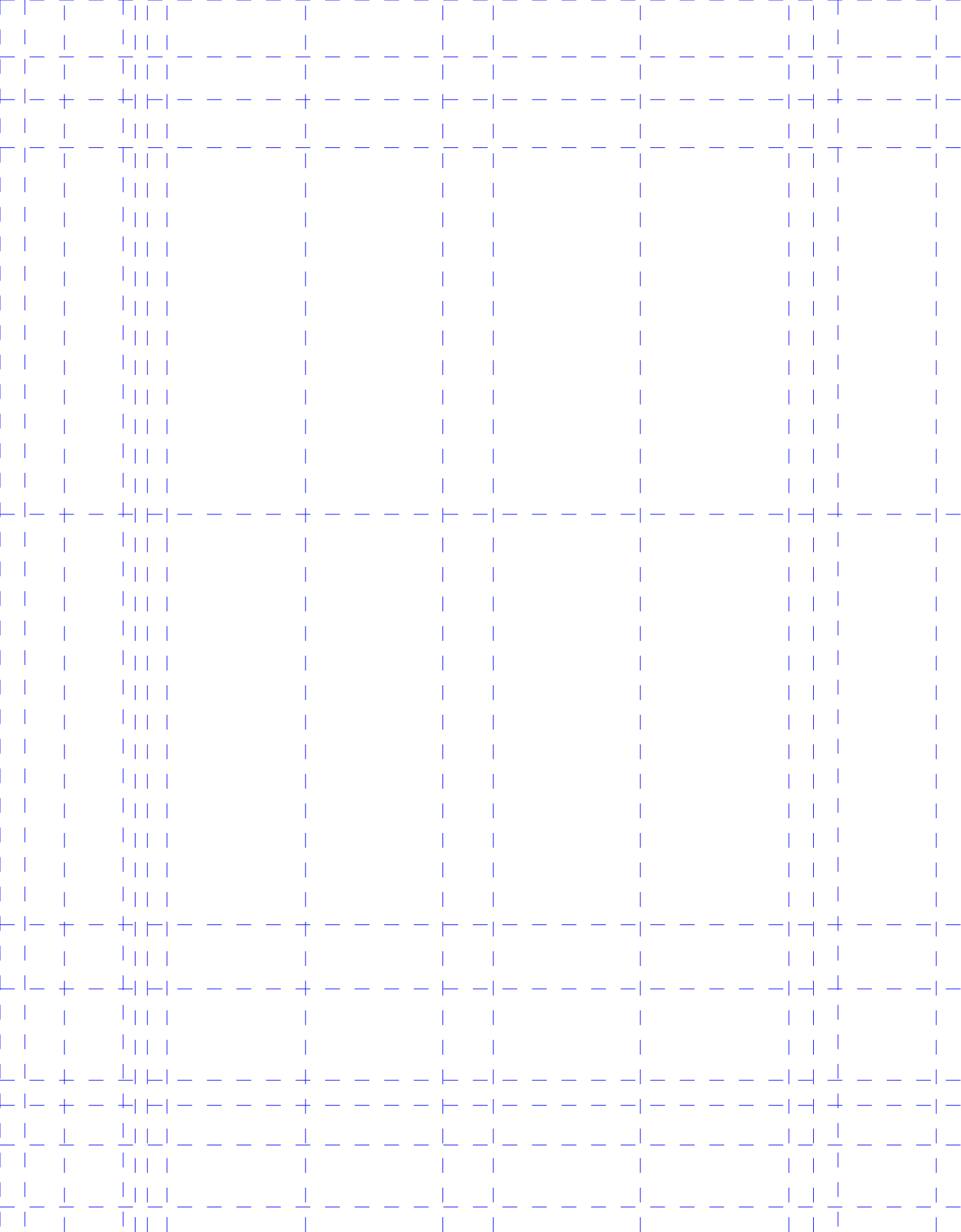
OKA, 2012 Yılı Mevcut Durum Analizi; 2012

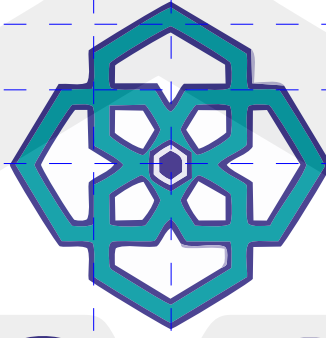
Amasya Orman Bölge Müdürlüğü, Basılmamış Doküman, 2010

A.İhsan YILDIRIM, Orman Ürünleri Sanayi Sektörü Araştırması, T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Sanayi Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, 2007

FAOSTAT, 2013

OKA

ORTA KARADENİZ KALKINMA AJANSI
MIDDLE BLACK SEA DEVELOPMENT AGENCY

Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı
Telefon:+90 (362) 431 24 00
Fax:+90 (362) 431 24 09
E-Mail:info@oka.org.tr

Adres:Kale Mahallesi Şükrüefendi Sokak No:2 Kat:3
İlkadım / SAMSUN

Amasya Yatırım Destek Ofisi

Dere Kocacık Mahallesi İğneci Baba
Sokak No:5/5 AMASYA
Tel : 0 (358) 212 69 66
Fax : 0 (358) 212 69 65

Samsun Yatırım Destek Ofisi

Kale Mahallesi Şükrü Efendi Sokak
No:2 Kat:6 İlkadım SAMSUN
Tel : 0 (362) 431 24 00 - 3200
Fax : 0 (362) 333 31 24

Çorum Yatırım Destek Ofisi

Gazi Cad. No:68 İl Özel İdaresi Meclis
Binası Valilik Karşısı Kat:4 ÇORUM
Tel : 0 (364) 225 74 70
Fax: 0 (364) 225 74 71

Tokat Yatırım Destek Ofisi

26 Haziran Atatürk Kültür
Sarayı C Blok Kat:2 TOKAT
Tel : 0 (356) 228 93 60
Fax : 0 (356) 228 97 60